National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4
L

B 103/C/17/2

National Library Bibliothèque Nationale 1985 DIVISION

VABA EESTLANE

Second class mail registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 78 (3191) XXXIV aastakäik | Teisipäeval, 22. oktoobril 1985 — Tuesday, October 22, 1985 | Üksiknumbri hind 70 centi

USA sõjalennukid sundisid Egiptuse reisilennuki maanduma

Itaalia keeldus terroriste välja andmast; võimaldas aktsiooni juhil lahkuda Jugoslaaviasse

Palestiinlaste poolt hõivatud Itaalia reisilaeva vabastamise järel andis Egiptus terroristidele võimaluse maalt lahkumiseks, saates nad PLO kohtu alla. Teel kuus USA sõjalennukit sundisid Egiptuse lennuki Boeing 737 maanduma NATO lennuväljale Sitsiilias, kus mehed identifitseeriti ameeriklastest laevasõitjate poolt.....

Itaalia oli võtnud ühendust USA, Egiptuse ja Iisraeliga, samuti PLO juhi Nasser Arafati ja Süüria presidendiga, kui saavutati kokkulepe hõivamise lõpetamiseks. Kuid ükski riik polnud neid nõus vastu võtma ja terroristid alistusid Egiptuse võimudele ning saadeti sealt nende lennukiga Tunisi.

Siis oli aga president Ronald Reagan andnud dramaatilise korralduse Egiptuse lennuki maandumisele sundimiseks.

Esimest korda kasutas USA president sõjalist jõudu terroristide vastu, kuigi ta on neid alaliselt ähvardanud.

Enamus lääneriikidest, kiitsid Reagani korralduse heaks, kuid Egiptus peab seda „terroriaktiks" nende reisilennuki vastu.

Itaalial on tekkinud tüli palestiinlase Mohammed Abbase pärast, kes sõitis nelja terroristiga koos Egiptusest ja keda peetakse kogu hõivamisloo ajutrustiks. Kui teised neli jäeti Itaalias kõvendatud valve alla, siis Abbasele võimaldati edasilend Jugoslaaviasse. USA on nõudnud terroriste oma kätte, et nende üle kohut mõista, kuid Itaalia on keeldunud, kuna terroristide aktsioon toimus Itaalia laeval, järelikult Itaalia pinnal ja kuulub nende arutada.

Vahepeal on merre heidetud mehe laip kätte saadud ja Rooma viidud arstlikule uurimisele, kuid viimaseni pole selge, kas selles on üks või kaks kuulijälge. Tunnistajad on olemas, kes ütlesid, et pärast seda kui mõrvatud mees oli tahtnud üht hõivajat rünnata, oli see ühe lasuga mehe surmanud.

Sündmusel on olnud tõsiseid tagajärgi Itaalia poliitilises elus,

peaminister Bettino Craxi on oma kohalt lahkunud, väites et USA on avaldanud väga tugevat survet Itaaliale pantvangide oma kätte saamiseks.

Sitsiilia lennuväljal oli USA ja Itaalia sõdurite vahel olnud peaaegu relvadega kokkupõrge.

Nüüd leitakse, et pärast lühikest USA võidujoovastust hõivatuid viiva lennuki alla sundimisega, tuleb USA presidendil Ronald Reaganil tegeleda kolme häiriva asjaoluga. Lisaks Itaalia valitsuse purunemisele, kes on olnud USA ustav liitlane Euroopas, on ohustatud rahupüüdlused Kesk-Idas ja eriti pingeliseks on muutunud vahekord Egiptusega, millest võivat kujuneda eriti tõsine probleem Washingtonile, kui teised araabia riigid heidavad Egiptuse oma liidust välja.

Itaalia peaministri kohalt languse põhjustas terrorismis kahtlustatud Mohammed Abbase vabastamine ja võimaluse andmine Jugoslaaviasse põgeneda.

USA on nõudnud Jugoslaavialt Abbase väljaandmist, kuid Jugoslaavia pole reageerinud USA nõudmisele.

Pealegi on ebaselgus Abbase ümber. Ta ise eitab, et ta olnuks seotud laeva kaaperdamisega, ta oli suutnud ainult organiseerida laeva vabastamise ning oli lennukis kui terroristide saatja, kes pidi kokkuleppe kohaselt viidama PLO kohtu alla. Kuid Iisrael väidab väsimatult, et iga palestiinlane on terrorist ja USA tahab kuulekalt sel alusel toimida.

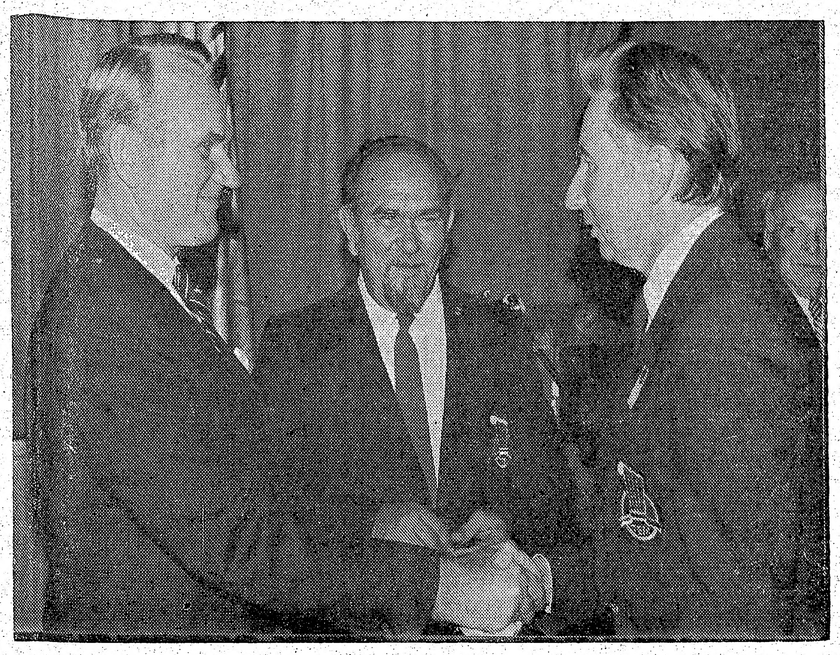

Toronto Eesti Meeskoori 35. aastapäeva aktusel tehti teatavaks, et koor on valinud EV aupeakonsul Ilmar Heinsoo koori auliikmeks. Pildil vasakult I. Heinsoo, koorivanem Ärni Käärid ja koori esimees Heikki Paara.

Foto: Vaba Eestlane

Hiina ja N. Liit lähenevad „üldsuse soovil"

PEKING — Hiina ütles pärast esimest kohtumist N. Liidu esindajatega, mis toimus 20-aastase vaheaja järel, et kohtumine kahe riigi parlamendiliikmete vahel näitab paranenud suhteid kahe suurriigi vahel, pealegi näitavat viimased kokkupuuted kahe suure rahva „üldist soovi".

Liibüa nõupidamised Moskvaga

MOSKVA — Liibüa juht Moammer Kaddafy ja Kremli juht Mihhail Gorbatshov nõustusid pikaajaliseks majanduslikuks kokkuleppeks, aga oodatud sõpruskokkulepet selle kõrval ei nimetatud. Kreml olevat olnud irriteeritud mõne Kaddafy aktsiooni üle, eriti N. Liidult saadud relvade edasisaatmisest Iraanile.

USA ei aktsepteeri maailmakohut

WASHINGTON — USA teatas, et nad ei aktsepteeri enam maailmakohtu jurisdiktsiooni, väites et need kohtuprotsessid on mõjustatud poliitiliste arvamustega Nikaraagua ja teiste riikide poolt.

President Ronald Reagani poolt heaks kiidetud aktsioon muudab 39-aastast USA poliitikat ja see otsus hakkab kehtima kuue kuu jooksul. USA alustas ÜRO alla kuuluva Haagis asuva International Court of Justice kohtu pädevuse ümberhindamist juba käesoleva aasta alul, kui Nikaraagua süüdistas USA'd illegaalselt Contra partisanide toetamises.

Reagani valitsus väitis, et see süüdistus tuleb tagasi lükata, kuna see oli poliitiline küsimus ega mitte internatsionaalse kohtu otsustada.

Aga ainult üks kohtunik 15-st toetas USA positsiooni ja seegi oli ameeriklane,

misjärel USA tegi teatavaks oma otsuse kohtu boikoteerimiseks.

Ainult üks kolmandik maailma riikidest on nõustunud seni kohtu otsuseid aktsepteerima ja USA üteb nüüd, et ta allub kohtu otsusele ainult siis, kui teised küsimuses olevad riigid võtaksid sama seisukoha. Nikaraagua on ainus riik, mis ei aktsepteeri kohustuslikku kohtuotsust. Teised on Prantsusmaa, Lääne-Saksamaa, Itaalia ja Hispaania.

USA aktsioon puudutab peamiselt poliitilisi juhtumeid, kuid on rakendatav ka kommertsiaalsel, legaalsel või piiritülide puhul teiste maadega.

EKN valimistulemused selgusid

Möödunud kolmapäeva õhtul toimus Eesti Majas Eestlaste Kesknõukogu Kanadas Valimiste Peakomitee koosolek, kus umbes tosin liiget vaatas läbi postil hilinemise tõttu pärast 19. septembrit saadud valimissedelid, lisasid saadud andmed endistele juurde, kinnitasid poolikud sedelid ja liitsid tulemused kokku, misjärel koostati komitee poolt valimistulemuste protokoll. Ärakiri sellest protokollist saadeti esmakordselt igale kandidaadile teadmiseks. Valimiste Peakomitee lõpliku aruande esitame meie ajalehe järgmises numbris.

KAI KÄÄRIDI
12.
ISESEISEV KUNSTINÄITUS
TORONTO EESTI MAJA NÄITUSESAALIS
958 Broadview Avenue
AVASÕNA: HANNES OJA'lt
Laupäeval kell 2 p.l.
NÄITUS AVATUD:
LAUPÄEVAL, 26. okt. 1985 KELL 10 E.L.—10 Ö.
PÜHAPÄEVAL, 27. okt. 1985 KELL 10 E.L.—8 Ö.

Pidukutse selle laupäeva õhtuks!
KOTKAJÄRVE BALL
TORONTO EESTI SKAUDISÕPRADE SELTSI SÜGISPIDU
laupäeval, 26. oktoobril 1985 algusega kell 7.30 õhtul
Toronto Eesti Maja suures saalis
Eeskava * Einelaud * Loterii * Baar * Tants
Laudade tellimine (max kümme ühes lauas) ja pääsmed:
Bruno Lindre, telefon 421-5541 Pääsme hind $8.00

EELK PEETRI KOGUDUS TORONTOS
NÄITEMÜÜK
pühapäeval, 3. novembril 1985. a. pärast hommikust jumalateenistust all saalides
RIKKALIK LOTERII
Einelaud koguduse NAISRINGI korraldusel

KONTSERT * BÜROO
ARMAS MAISTE
KLAVERIKONTSERT
PÜHAPÄEVAL, 8. DETSEMBRIL KELL 8 ÕHTUL
ROYAL CONSERVATORY OF MUSIC
Kavas: Beethoven „Pathetique", Lemba Klaverisonaat nr. 2, Chopin, dzhäss — improvisatsioonid

MEESKOORI LAULU SUURSÜNDMUS
AMEERIKA LAULJATE XI MEESKOORIPÄEVAD
JA TORONTO MEESLAULJATE XXX AASTAPÄEVA
JUUBELIKONTSERT
Ryersoni Teatris laupäeval, 2. novembril kell 17.00
Piletid $8.00, pensionärid ja õpilased $5.00
Piletid saadaval eelmüügil Toronto (Soome) Meeslauljailt ja kontserdil.
MEESKOORIPÄEVADE PIDUSTUSTE
tantsuõhtu ja õhtusöök
EESTI MAJAS SAMAL ÕHTUL KELL 19.30
MUUSIKA EEST HOOLITSEB R. JÄRVENPÄÄ ANSAMBEL
PILETID $20.00 AINULT EELMÜÜGIL
KORRALDAJAD: TORONTO SOOME MEESLAULJAD

EELK PEETRI KOGUDUS TORONTOS
SEGAKOOR CANTATE DOMINO
MUUSIKALINE PÄRASTLÕUNA
pühapäeval, 17. novembril 1985 kl. 1 p. l. Peetri kiriku saalis.
Esinevad Cantate Domino dr. R. TOI juhatusel, instrumentaal- ja vokaalsolistid
KOHVILAUD
Pääsmed $5.—, müügil kohapeal

TORONTO EESTI ÕNGITSEJATE JA JAHIMEESTE KLUBI
SÜGISPIDU
EESTI MAJAS LAUPÄEVAL, 23. NOVEMBRIL 1985. A. ALGUSEGA KELL 6.30 ÕHTUL
EINELAUD ★ BAAR ★ LOTERII ★ EESKAVA
LAUDADE ETTETELLIMINE: J. Ramjalg tel. 425-6939
PÄÄSE $10— KÕIGILE TERETULEMAST
JUHATUS

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TEGEVTOIMETAJA: Hannes Oja

TOIMETAJA: Olaf Kopvillem

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $54.—, poolaastas $30.— ja veerandaastas $16.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $68.—, poolaastas $37.— ja veerandaastas $19.—

Aadressi muudatus 70 c. — Üksiknumbri hind 70 c.

KUULUTUSTE HINNAD:
üks toll ühel veerul: $5.00, esiküljel $5.50

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd.
1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

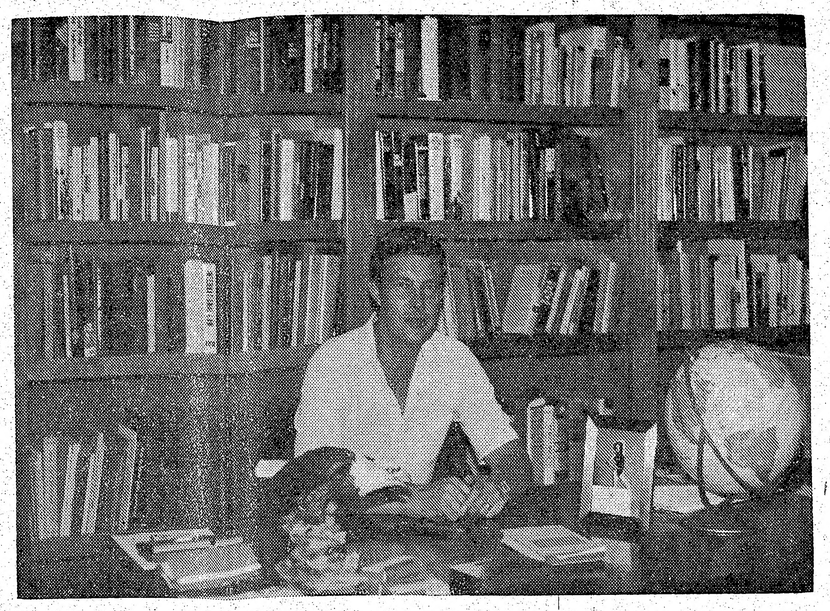

Advokaat Jaak Treiman oma raamatukogus Los Angeleses, mis sisaldab väärtusliku kogu materjale Venemaa revolutsiooniperioodi ja Eesti Vabariigi asutamisperioodi ja meie välislepingute kohta. „Teataja" foto

Rahu väljavaated on kaugel

Kesk-Ida on pärast Iisraeli riigi rajamist alati olnud veriste sündmuste ja hävitavate sõdade tallermaaks ning nagu pilkeks praegusele araablaste ja iisraeliitide vahelisele rahuvõimaluste otsingule on mõlemad pooled hakanud intensiivistama vastastikuseid terroriaktsioone. Üks vägivald järgneb teisele, üks verine sündmus ajab teist taga ning pinevuse vähendamise asemel valavad nii araablased kui ka juudid pidevalt uut õli tulle, mille leegid on tõusnud eriti kõrgele iisraeli õhurünnakuga Tuneesias asuvale Palestiina Vabastamise Organisatsiooni peakorterile ning palestiina terroristide itaalia lõbusõidulaeva kaaperdamisoperatsiooniga, mille kestel mõrvati üks New Yorgist pärit juudisoost reisija.

Kesk-Idas valitsevale, pinevusele hinnangu admisel ja selle põhjuste otsimisel ei ole vaja teha erilist ekspertiisi ja edasi-tagasi analüüse, kuna igale vaatlejale on isegi põgusa pilgu viskamisel sealsetele probleemidele selge, et lahendust ei saa otsima hakata poolelt teelt vastastikuste hirmutamisaktsioonidega, vaid vihavaenu algidude kõrvaldamisele asumisega. Ja keegi ei kahtle selles, isegi iisraelile oma piiramatut toetust pakkuvad ameeriklased, et araablaste vihavalangute ja terroriaktsioonide põhjustajaks on iisraeli territoriaalsed laiutamisaktsioonid, mis on võtnud palestiinlastelt nende põlised elamispiirkonnad ja paisanud nad koduta kerjustena ja laagrielanikena iga nelja tuule poole laiali.

Palestiinlaste suurimaks organisaatoriks nende õiguste taotlemisel rahvusvahelisel foorumil on nende juht Yasser Arafat, kelle eestvõttel on rajatud Palestiina Vabastamise Oorganisatsioon, mis ei moodusta homogeenset tervikut, vaid koosneb mitmesugustest fraktsioonidest, milledest osa on hakanud isegi Arafatile vastu töötama, olles opositsioonis tema poliitikaga, mida peetakse iisraeli suhtes liiga leplikuks. Palestiina Vabastamise Organisatsiooni tegutsemise võimalused rikkalikult Ühendriikide relvadega varustatud ning majanduslikult ja poliitiliselt Washingtonist toetatud iisraeli vastu on väga piiratud ja sellest tingituna on asutud oma õiguste nõudmisel terroriaktsioonide teele, millele Iisrael vastab omapoolsete palju hävitavamate ja ohvriterikkamate terroritegudega.

Saadud andmete põhjal ei ole kõik palestiinlaste atakid iisraeli vastu Arafati poolt heaks kiidetud, vaid kujutavad endist Vabastamise Organisatsiooni, sektsioonide eriettevõtteid. Sellele vaatamata peab iisraeli valitsuse Arafati kõige kurja juureks ja oma suuremaks vastaseks ning on teinud suuri pingutusi tema ja ta organisastiooni hävitamiseks. Esimene suurem selline aktsioon toimus 1982. aastal, mil Londonis mõrvati iisraeli saadik. Kallaletungi sooritas üks terroristide erigrupp, kellel ei olnud midagi tegemist Arafati Palestiina Vabastamise Organisatsiooniga, kuid ometi saatis Iisraeli valitsus suured sõjajõud üle piiri Liibanoni sealseid Palestiina Vabastamise Organisatsiooni laagreid hävitama. Selle kallaletungi ohvriks langesid tõenäoliselt tuhanded inimesed, kaasaarvatud massimõrvad palestiina põgenike laagrites, mille telgitagused on veel praegugi selgumata.

Teise suurema operatsiooni Arafati ja tema staabi likvideerimiseks teostasid iisraeli õhujõud käesoleva aasta oktoobri algul kui nad rünnasid Tuneesia pealinna Tunisi äärelinnas Arafati peakorterit. Rünnakut põhjendati tasumisaktsioonina kolme iisraeli kodaniku mõrvamise pärast Küprose sadamas Larnacas. Surma said üle 70 inimese, kelledest paljudel ei olnud mingit seost Arafati ega tema organisatsiooniga. Arafat kinnitas, et tema ei olnud seotud Larnaca mõrvaga, kuid Iisrael jääb oma süüdistuse juurde ning õigustab sellega oma palju ohvriterikkamat vastuterrorit. Ja nii imelikuna kui see ka tundub — läänes pühendatakse laialdast tähelepanu palestiinlaste terroriaktsioonidele Iisraeli vastu, kuid väga vähe räägitakse nendest sadadest ohvritest, kes on langenud iisraeliitide lennukipommide ja tankikahurite ohvriks.

Ja nii me seisamegi lõhkise küna juures, mida ei suutnud kinni kittida president Carteri paljurääkitud Camp Davidi rahuplaan ega teised rahuaktsioonid. Kesk-Idas seistakse fakti ees, et palestiinlased tahavad oma maad tagasi, kuid Iisrael ei taha seda tagasi anda ning on asunud seda territooriumi üle külvama juudi asulatega. Paljude rahuaktsioonide raamides on Yassar Arafat näiliselt nõustunud „maa vastu rahu lubamise" printsiibiga, mille raamides toimuks Jordaaniaga föderatsioonis oleva väikese Palestiina riigi moodustamine Jordani jõe läänekaldal kui Arafat annaks vastutasuks Iisraelile oma tunnustuse. Kuid paralleelselt sellega kavatseb ta siiski ilmselt jätkata oma relvastatud operatsioone Iisraeli vastu, kui Jeruusalemm on nõus tõelist rahu sõlmima ja tõeliste läbirääkimiste laua taha asuma. See aeg ei ole aga veel kaugeltki saabunud ja praeguses olukorras võib oletada isegi vastastikuste terroriaktsioonide laienemist.

Kuid suurimaks takistuseks rahu saavutamisel jääb ikkagi Iisraeli hoiak, kuna Jeruusalemma valitsus ei taha tegemist teha ühegi Palestiina organisatsiooniga ega ühegi Palestiina juhiga. Iisrael pooldab otseseid tehinguid Jordaania kuningas Husseiniga, lülitades Palestiina vahepealt täielikult välja ja elimineerides sellega võimaluse Jordani läänekaldale väikese Palestiina riigi rajamise. Nii võib ütelda, et Iisraeli poliitika taotleb Palestiina Vabastamise Organisatsiooni likvideerimist nii sõjalise kui ka poliitilise jõuna ja ei vali oma eesmärgi saavutamiseks vahendeid.

Millised on rahu saavutamise võimalused sellises sõlme seotud olukorras, võib igaüks ise endale ette kujutada.

K. A.

Mittetunnustamise doktriin protsesside aluseks

Arvo Hormi vestlus advokaat Jaak Treimaniga

Pärast Dallases peetud antikommunistliku vastupanuliikumiste keskuste konverentsi, millest osa võtsid Arvo Horm Rootsist, Balti Vabadusliidu esimees Avo Piirisild ja Elmar Pleer, külastas A. Horm ka Los Angelest, kuhu ta sattus just ajal, mil seal oli uue Eesti Vabariigi aukonsuli kandidaadi leidmine. Alljärgnevalt avaldame tema vestluse advokaat Jaak Treimaniga, ühe tõenäolisema uue aukonsuliga.

Arvo Hormi vestlus advokaat Jaak Treimaniga:

Oled sündinud Võrus 27. juulil 1943. Jutusta nüüd edasi oma elukäigust.

— Seda pole palju. Põgenesin Eestist 1943. a. koos vanematega. Elasin Stokholmis aastail 1944—48 ja olen seal ka ristitud. Ristivanemad olid Arvo Horm, Aksel Linkhorst ja Vilja Uustalu. Aastail 1947—1951 elasin Austraalias Sydneys, kus vanemad jätkasid ettevõtet samal alal. Minu abikaasa Jean töötab instruktorina California Lutheran College'i juures. Tänu vanemaile arvan, et valdan vajalikul määral eesti keelt. Olen osa võtnud ka ESTO-dest — 1972 Torontos, 1980 Stokholmis ja 1984 Torontos ning kavatsen sõita Melbourne'i.

— Nüüd jutusta aga oma hariduskäigust ja praegusest ametist.

— Lõpetasin 1964. a. University of Southern California Bachelor of Arts astmes, 1967. a. tegin samas ülikoolis Juris Doctorate eksamid ja lisaks sellele omandasin Master of Arts kraadi rahvusvahelise õiguse alal 1969. a. Chicago Ülikooli juures. Alates 1968. a. olen State Bar California liige.

Tegutsesin advokaadina iseseisvalt aastail 1971—1978. Alates 1980—81. a. tegutsen kui osanik advokaadifirmas Treiman & Schiffman. Firma tegutseb peamiselt kaubanduse, kinnisvarade, päranduste ja nende plaanimise aladel. Kuulun mitmesse erialalisse organisatsiooni, viimaseil aastail olen olnud ka Balti Ameerika Vabadusliidu juriidiline nõuandja. Akadeemiliselt kuulun EÜS Põhjalasse.

— Eesti avalikkusele oled Sa aga peamiselt tuntud juriidilise abiga ja protsessidega juba eeskätt poliitilist laadi küsimustes. Jutusta sellest pikemalt.

— Nii 6—7 aastat tagasi esinesin siin mõnede seda laadi ettekannetega. Olümpiaadi ajal siin ei lubatud eesti tantsijaid esineda avapidustustel, ilmselt poliitilistel motiividel. Alustasime selle otsuse vastu kohtuprotsessi, mis praegu veel käib. Sellel on oluline pretsedendiline tähtsus. Chicagos oli minu magistritööks rahvusvaheliste lepinguteanalüüs peamiselt Venemaal tsaari perioodist alates kuni kommunistide võimuletulekuni ja eriti ka Eesti Vabariigi loomisperioodil ja järgnevail aastakümneil. Olen kogunud nende probleemide kohta kõike saadaolevat kirjandust. Sellest on nüüd suur abi, kui oleme siin alustanud aktsioone nn. sõjakurjategijate protsesside vastu. USA-s. Nüüd tegeleme ka uute üleskerkinud probleemidega, kus Nõukogude võimud ja nende käsilased on hakanud esitama nõudmisi näit. Eesti kullavarude kättesaamiseks Prantsusmaal ja taolist aktsiooni on alustatud isegi siin USA-s.

— Eesti Vabariigi õiguslik kontinuiteet ja USA poolt deklareeritud Balti riikide okupeerimise mittetunnustamise doktriin on seega mitmet laadi kohtuprotsessides ülima tähtsusega, mitte ainult poliitilist laadi, vaid ka nõuetevaiete osas miljonite dollarite ulatuses. Kas vastab see tõele?

— See on õige. Juriidilistes ja kohtulikes menetlustes on näit. Sumner Welles'i esimesel deklaratsioonil kuni käesoleva aasta Baltic Freedom Day väljakuulutamisele presidendi poolt suur ja tihti otsustav juriidiline tähtsus. State Department avaldab igal aastal ametliku teose USA kõikide lepingute kohta teiste riikidega. Ja siin on ära toodud ka lepingud Eesti, Läti ja Leedu osas, kust selgub, et USA ei tunnusta Balti riikide vägivaldset anastamist. See materjal on kõigi meie kohtuprotsesside alus. USA-s on tihti appellatsioonikohtute otsused tähtsamad kui seadused ja meie protsess Olümpiakomitee vastu on praegu näiteks sellises astmes, kus taotleme, et küsimus lõplikult otsustatakse Kalifornia osariigi Kõrgemas Kohtus.

— Mittetunnustamise doktriini kõrval omab siis tähtsust ka, et Eesti Vabariigi kontinuiteeti tähistavad ametikohad, nagu Peakonsulaat saatkonna ülesannetes ja aukonsulaadid oleksid tugevad ja sobivate isikute juhtida.

— Endastmõistetavalt. See näitab ju E. Vabariigi edasipüsimist elavate inimeste ja praktilise tegevuse kujul.

— Sa oled nüüd üks kandidaate aukonsuli kohale Läänerannikul. Sul on siin veel üks suur eelis — Sinu ainulaadselt hea ja puhas eesti keel. Kus Sa seda õppisid?

— Eesti keel oli minu emakeel, mida esimesena õppisin ja rääkima hakkasin. Selle sain oma kodust, kust ma olen saanud hiljem ka vajaliku informatsiooni, raamatud, ajalehed ja ajakirjad eestluse probleemide mõistmiseks.

— Mida arvad Sa sellest, et oled esitatud aukonsuliks?

— Olen vaid tänulik kõigile, kes mind on usaldanud. Eks kõigil kandidaatidel on oma plussid ja miinused ja see on meie peakonsul, kes siin otsuse ja valiku teeb.

— Sa oled muidugi ka teadlik, et aukonsuli amet võib raskendada Sinu alustatud advokaadikarjääri ja on seotud ka oluliste majanduslike kuludega, mis tuleb kõik endal kanda.

— See on muidugi nii. Aga mind on alati huvitanud rahvusvaheline õigus ja rahvusvaheline poliitika. Kui mind ei oleks kutsutud sõjaväkke, oleksingi arvatavasti läinud USA Välisministeeriumi teenistusse.

Lõpetame usutluse lootuses, et Jaak Treiman saab peatselt asuda aukonsuli kohustuste täitmisele. Siis saaks see erakordselt sümpaatne ja tagasihoidlikult asjalik noor eesti advokaat lähemale oma lemmikalale.

A. H.

EESTLASED ROOTSIS

Septembri alul toimus Göteborgi Eesti Majas kodukoha kokkutulek, millest võtsid osa Kaberneeme, Koipse ja Rammu Kodukoha Seltsi liikmed. Kavas oli päevakohaseid sõnavõtte, mälestusi, laulu ja luulettekandeid. Enne pidulikumat osa toimus seltsi aastapeakoosolek. Kaberneeme, Neeme, Koipsu ja Rammu kuuluvad Kuusalu kihelkonda, mille Toronto elanikud tähistasid samalaadset kokkutulekut lauritsapäevana.

☆

Stokholmi eesti ühiskond alustab sügishooaega koolide vilistlaste kokkutulekutega. Lenderlased on koos Eesti Majas 14. septembril, Prantsuse lütseum tähistab oma 64. asutamise aastapäeva 5. oktoobril.

☆

Stokholmis on ettenähtud eesti keele kursused neile, kes on huvitatud eesti keele õppimisest algajate või edasijõudnute grupis. Kursus toimub Eesti Keele ja Kirjanduse Instituudi juures.

☆

Rootsis ei käi laagris mitte üksi skautlikud noored, vaid üks laager korraldati Koltjärvel skaudisõpradele. Sinna erilaagrisse oli kogunenud 45 osavõtjat. Põhiideeks oli pakkuda nendele, kes skautlusest ühel või teisel põhjusel eemale jäänud, ent siiski skautluse vastu sõpruse säilitanud noorematele kui ka vanematele inimestele kontakti aktiivsete skautidega ja gaididega nende oma vanuses. Osavõtjad olid elanud telgis nagu skaudid ja gaidid ikka, tehti sporti, supeldi rannas ja korraldati rannapidu.

☆

Eskilstuna ja ümbruskonna eestlased tähistasid Võidupüha, kavas olid vabaõhulõbustused, pidukõne, mille pidas arst ja kirjanik Enn Nõu Uppsalast, lõunasöök, muusikalises osas oli kaastegev Eskilstuna Eesti Seltsi keelpillide kapell Kristofer Pilmani juhatusel. Jalameestele korraldati transport kohaliku eesti seltsi juurest peoplatsile.

Kommentaarid

Oslos asuv Nobeli rahuauhinna komitee tuleb sageli toime suurte üllatustega ja määrab maailma prestiižhirikkama auhinna sageli isikule või organisatsioonile, kelle teened üldise rahu heaks on olnud üldsuse arvates väga tagasihoidlikud. See juhtus ka käesoleval aastal, mil rahuauhind otsustati anda rahvusvahelisele arstide ühingule, kelle tegutsemise eesmärgiks on tuumasõja vältimine.

Pealiskaudset vaatlusel tundub asi olevat parimas korras, kuid ühingu tegutsemise aluseid ja isikulist koosseisu vaadeldes selgub, et kogu see üritus on tehtud venelastega kahasse. Organisatsioon asutati 1980. aastal ameerika ja vene arstide eestvõttel ning praegu on selle esimeesteks ameeriklane dr. Bernard Lown ja venelane Jevgeni Chazov. Mõlemad on omal alal silmapaistvad arstid — dr. Bernard Lown töötab kardioloogina Harvardi rahvatervishoiu õppeasutuses ning dr. Chazov on N. Liidu Kardioloogia Instituudi peadirektor. Peale selle on ta tuntud kõigi Kremli kõrgemate meeste arstina ning tema käe alt on oma hädadega läbi käinud kõik sellised poliitilised tuusad nagu Leonid Brezhnev, Juri Andopov ja Konstantin Tshernenko.

Kellegil ei ole kindlasti põhiliselt selle vastu kui arstid hakkavad võitlema tuumasõja ohu vastu. Päljude kulm kisub aga kõvasti kipra kui nad hakkavad juurdlema, miks venelased, kes rahvusvaheliste sidemete otsimisel kutsealalist liini kaudu alati on olnud väga ettevaatlikud ja tagasihoidlikud, nüüd äkki sellise suurekaliibrilise mehe panevad koos ameeriklastega tuumarelvade vastu võitlema. Resoneeritakse, et kui läänemaailmas läheb palju mehi ja naisi oma naiivsusest venelastega koostööd otsides propaganda lõksu, siis Moskva saadab oma inimesed rahvusvahelisele areenile ainult pärast põhjalikke poliitilisi kalkulatsioone ja ettevalmistusi.

Oslo rahuauhinna andjad panid möödunud aastal Lõuna-Aafrika mustale piiskopile Tutu'le rahuauhinna andmisega kogu Lõuna-Aafrika käärima — miks ei võiks oletada, et seekordsest rahuauhinnast kujuneb ohtlik miin Ühendriikide president Roland Reagani tähtede sõja programmile? — küsivad kahtlejad.

Elame näeme. Igatahes dr. Lown tegi juba teatavaks, et Oslost saadud 224.000 dollarilise auhinnarahaga hakatakse arste saatma maailmareisidele, et hoiatada inimesi, tuumasõja ohtude eest. Algatus on tänuväärne kui see jääb erapooletuse pinnale. Kreml pole aga varem kunagi tippmehi välja saatnud inimkonna üldiste huvide eest võitlema, vaid ainult N. Liidu huvisid kaitsma ja on põhjust konstateerida, et kahjuks jääb seekordset Nobeli rahuauhinda ümbritsema tihe punane udu.

☆

New Yorgis tähistatakse praegu Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni 40. aastapäeva ning sel puhul antakse maailmaorganisatsioonile ja tema senisele tegevusele mitmesuguseid hinnanguid. On neid, kes peavad selle organisatsiooni tegevust ülimalt tähtsaks maailmarahu kindlustamisel, kuid nende kõrval leidub ka kibedaid, kes väidavad, et omaaegsest ilusast algatusest on kujunenud aastate jooksul Moskvast dirigeeritav kommunistlike riikide ja nende mõjualuste hüpiknukk.

Kuid — kas oli see tõesti ilus erapooletu ja õiglane algatus kui Ühinenud Rahvaste Organisatsioon 40 aastat tagasi San Franciscos rajati? Me kahtleme selles. Põhiline viga tehti juba alguses kui Ühendriikide president Roosevelt Jaltas Stalinile järele andis ning lubas N. Liidu kõrval ka kahele tema osariigile Ukrainale ja Valgevenele esindused ja kohad maailmaorganisatsioonis.

Nüüd on tekkinud olukord, et Moskva tulistab Ühendriike Ühinenud Rahvaste Organisatsioonis kolmest kahurist korraga. Nii võtsid äsja maailmaorganisatsiooni üldkoosolekul ja julgeolekunõukogus sõna Valgevene esindaja Anatoli Gurinovitsh ja Ukraina esin-

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

26. ja 27. okt.
dr. T. Maimets, tel. 469-1322

2. ja 3 nov.
dr. A. Rebane, tel. 461-6383

T. E. Meeskoor Soome Meeslaulupäeval

Koori esimeheks valiti tagasi Heikki Paara

Toronto Eesti Meeskoor alustas uue hooaja lauluharjutustega juba 13. augustil, kuna varakult sügise alguses tuli kooril kontsertidega esineda kõigepealt koori 35. aastapäeval 6. oktoobril ja siis Soome Meeslaulupäeval Torontos Ryersoni teatris laupäeval, 2. novembril kell 5:00 p.l. Seal koor esineb soolokoorina ja laulab kaasa ka ühendkooris, kus kavas on soome-, inglis- ja eestikeelseid laule.

Koori korraline peakoosolek peeti 10. septembril. Juhatas Heikki Paara ja protokollis Edgar Tiilen. Koosoleku alguses mälestati vaikse leinaseisakuga möödunud tegevusaastal surma läbi lahkunud lauluvendi Rein Rutnik'ut ja Nikolai Valge't.

Möödunud aasta tegevusaruanded esitasid — juhatuse poolt H. Paara, „New Horizons" haldusgrupi poolt O. Haamer, koori tegevusest ja sellest osavõtust koorivanem Ä. Käärid, koori kunstilisest esimehest koorijuht C. Kipper ja viimasena toetajateliikmete sekretär Paul Juttus.

Aruannetest selgus, et koor oli möödunud tegevusaastal agaralt tegutsenud, kus üheks koorielu kulminatsioonipäevaks oli aastakontsert koos „Estonia" orkestriga, millest kahjuks Toronto eesti rahvusgrupi huvi ja osavõtt oli nigel, mistõttu laekus üritusest koori kassasse väga vähe tulu.

Teiseks oli osavõtt XIII Põhja-Ameerika Eesti Meeslaulupäevast Baltimore'is, Maryland'is, kus koor esines nii soolokoorina kui ka ühendkooris. Koorijuhi mag. Charles Kipper'i arvates oli koor kõige paremas „hääles" möödunud meeslaulupäeval, millest valmistatud helilint seda tunnistab.

Toetajateliikmete sekretäri Paul Juttuse andmetel on meeskooril tubli kogu meeslaulu hindavaid kaasmaalasi,

tänavu 59 liiget, kes oma toetustega annavad meeskoorile majanduslikku ja moraalset tuge.

Mõned nendest toetajatest liikmetest ei pea paljuks 100-dollarilist toetust aastas.

„New Horizons" riikliku toetuse haldamise komitee abiesimees Oskar Haamer teatas, et viimase toetuse summad on nüüd kõik ära kasutatud koorile hädavajalike esemete ja muude oluliste väljaminekute katteks.

Koori laekuri Georg Lootuse poolt esitatud majandusaruandest selgus, et möödunud tegevusaastal olid kulud ja tulud enamvähem tasakaalus, tegevuse ülejääk kassa seisuna oli ainult $422 vähem kui eelmisel tegevusaastal; selle vähenemise võis panna aastakontserdist osavõtva vähese publiku arvele.

Koorijuhi soovitus juhatusele oli, et koori üritustele tuleb rohkem reklaami teha ajalehtedes, Eesti Majas teadetetahvlil, kirikutes jne.

Revideerimise protokolli luges ette revkomisjoni esimees O. Haamer, leides T.E. Meeskoori arvepidamise kõigiti korras olevat ja avaldas kiitust laekur G. Lootusele hästi tehtud töö eest.

Juhatuse poolt koostatud uue 1985/86. aasta tegevuskava luges ette esimees Heikki Paara. Esimeseks ürituseks oli koori 35. aastapäeva pühitsemine 6. oktoobril 1985, täpselt 35 aastat pärast asutamist, kontsertaktusega Eesti Majas,

2. nov. võetakse osa Torontos peetavast Soome Meeslaulupäevast;

20. dets. on koori jõulupuu koos „Eestonia" orkestriga Eesti Majas; 31. dets. aastavahetuse ball; 15. veebr. 1986 T.E. Meeskoori traditsiooniline Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine Eesti Majas; 9. märtsil aastakontsert Eesti Majas.

Peale selle oli juhatusel tööka-vasse võetud Chicago Eesti Maja poolt saabunud kutse esinemaks sealsel suvepäeval 5. juulil; koori-liikmete poolt oli tehtud ettepanek Euroopa-matkaks Heidelbergi Euroopa Eestlaste IV laulupeole 26. juulil 1986; 2. sept. 1986 algaks koor uue tegevushooajaga 1986/87 Eesti Majas ja 16. septembril oleks järgmine korraline peakoosolek.

Ülaltoodud ettepanek võeti koosoleku poolt vastu ühe erandiga — Heidelbergi laulupeole kavatsetav kontsertmatk ei saanud küllalt polehoidu,

Toronto Eesti Meeskoor austas oma endisi koorijuhte. Pildil Enn Kiilaspea (paremal) kinnitab oma isa August Kiilaspea rinnale 35-aastase laulumehe märki; vasakul Oskar Haamer Foto: Vaba Eestlane

kuid avaldati arvamust, et soovijad võiksid liituda Toronto eestlaste üldgrupiga, kes organiseerivad ühissõitu.

Laekur G. Lootus esitas koori eelarve 1985/86 tegevusaastaks, mis näitas uue tegevusaasta lõppemist $1,350.— puudujäägiga. Eelarve võeti koosoleku poolt vastu esitatud kujul. Liikmemaksuks kinnitas koosolek jällegi $5.—, mille viimaseks tasumise tähtpäevaks jäi 31. detsember 1985.

Valimiste punkti all kinnitas koosolek kõigepealt koorijuhiks C. Kipperi ja abikoorijuhiks E. Tobrelutsu.

Koori esimeheks valiti jällegi Heikki Paara ja koorivanemaks Arni Käärid.

Uuteks juhatuseliikmeteks valiti Alver Rõika, Arvo Dulder ja Enn Kiilaspea. Juhatuse kandidaatideks jäid Edgar Tiilen ja Lembit Riis. Ka teised koori ametimehed valiti uuesti samadele ametitele.

Uus juhatuse kooseis kujunes järgneval 23. septembril toimunud juhatuse ametite jagamise koosolekul järgmiseks: esimees — H. Paara, abiesimees R. Kuus, koorijuht C. Kipper, sekretär V. Heinar, laekur A. Rõika, varahoidja E. Paju, abisekretär E. Kiilaspea, abilaekur A. Dulder, koorivanem Ä. Käärid ja toetajateliikmete sekretär P. Juttus.

Toronto Eesti Meeskooril seisab järjekordselt ees tegevusrikas aasta rohke lauluga ja traditsiooniliste üritustega. Rõõmustavaks asjaoluks on see, et uue tegevusaasta alguses on meeskooriga liitunud 4 noort meest ja üks endine kooriliige. Tugev lootus püsib, et meeskooriga veel rohkem nooremaid eesti mehi ühineb. Koor vaatab kindla meelega tulevikku oma võimeka juhi mag. Charles Kipperi taktikepi all.

H. P.

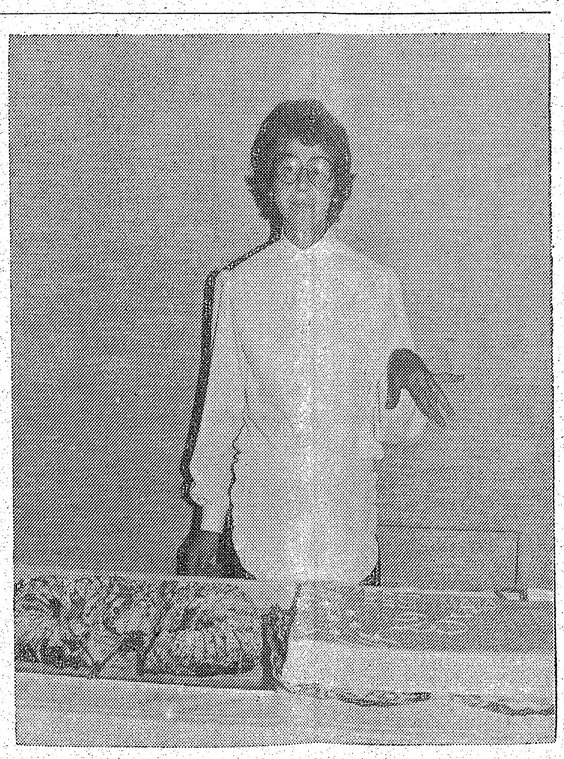

Eesti Maja juubelil pakuti külalistele tükike sünnipäevakringlist ja juubelitordist. Pr. Kajak on valmis serveerimiseks. Foto: Vaba Eestlane

TUDULINNA MOOSEKANDID MARDIPEOLE

Mardipäev läheneb ja koos sellega kasvab hiidlaste ja nende sõprade rahutus: kas tänavu ikka peetakse mardipidu?

Peetakse, ning võibolla kujuneb see tänavu isegi huvitavamaks ja omapärasemaks kui varasemad on olnud. Meile on lubanud külla tulla „Tudulinna moosekandid"! See on üks Toronto nooremaid orkestreid, ehkki pillimehed ise on juba pensionieas. Kuid asjaolu tähtsam külg on, et „moosekandid" on väldavas enamikus „ugalased" ja nii on teostumas jällegi üks episood maakondade-vahelises koostöös — mis on vägagi teretulnud meie etnilises liikumises. Kurioosumina aga võiks nentida, et Tudulinn ei asu Võrumaal, vaid Virumaal. Nähtavasti ei olnud orkestrile nime valikul arvestatud geograafiat või liikmete päritolu. Tähtsam oli nime literatuurne kuulsus. Aga eks ole ju „Viru laulikut", F. R. Kreutzwaldi samuti nimetatud „Võru tohtriks"!

Pillimeeste päälikuks või vaimseks juhiks on „Joss", alias August Tuvikene, tuntud nii maakondlikus liikumises kui ka skautlikes ringkondades. Tema tagasihoidlikest vihjetest võime oodata, et moosekandid mängivad meile laval ja ka tantsuks, ning kavas on isegi vokaalseid esitusi.

Mardipidu toimub laupäeval. 9. novembril Toronto Eesti Maja suures saalis einelaua, baari ja tantsuga. Peol on müügil uus „Hiiu" number. Laudu registreerib Edna Liik.

Tarvo Toomes
495-6805 ehk 968-1444
Isiklik rahanduslik planeerimine
Usalduslik teenindus
MONEYSTRAT INC.
187 Gerrard St. E.
Toronto, Ont. M5A 2E5
416-968-1444

Kommentaarid

(Algus lk 2)

daja Gennadi Udovenko, kes mõlemad atakeerisid president Reagani maailmaruumi kaitsevööndi rajamise programmi ja kutsusid kõiki ÜRO liikmesriike selle algatuse vastu võitlema.

Kuid asi ei seisa mitte ainult selles, et venelastel on ÜRO organites oma kolm kindlat hääletoru. Pahandus on tunduvalt suurem kui võtta arvesse, et nii Valgevene kui ka Ukraina esindajatel on New Yorgis oma bürood ja ametnikud, kelledest suur osa on teadagi KGB agendid. Ukraina esindaja istub praegu veel pealegi ühe mittealalise liikmena maailmaorganisatsiooni julgeolekunõukogus.

Ameeriklased on plaani pidanud Ukraina ja Valgevene kõrvaldamiseks ÜRO-st, kuid seda on väga raske teha. Esmajoones peaksid kaks kolmandikku ÜRO 157-st liikmesriigist väljaheitmise poolt hääletama ja teiseks peaksid sellega nõustuma kõik viis julgeolekunõukogu alalist liiget. Kui esimene tingimus oleks teoreetiliselt teostatav, siis teine tingimus paneb igale väljaheitmise katsele raudse riivi ette, kuna üheks julgeolekunõukogu alaliseks liikmeks on teatavasti N. Liit.

AMI

Teemaks: balti muusika

Laupäeval, 26. oktoobril algusega kell 9:30 hommikul, toimub AABS'i (The Association for the Advancement of Baltic Studies) Toronto osakonna kuues sümpoosion, teemaga BALTI RAHVAMUUSIKA.

Sel väga huvitaval sügispäeval esitatakse uurimistöid, koos muusikaliste näidetega, eesti, läti ja leedu rahvamuusikast kolme hästi tuntud ja tunnustatud balti etnomusikoloogi poolt — nimelt dr. Roman Toi (Toronto), Andrejs Jansons (New York) ja Darius Lapinskas (Chicago).

Kell 9.30 on professor Timothy Rice'i avasõna. Dr. Rice on Toronto ülikooli etnomuusika spetsialist.

Esimese loengu esitab Dr. Roman Toi eesti rahvamuusikast. Meile tutvustatakse dr. M. Kolinskis'e rahvamuusika uurimise analüütilist meetodit.

mille järgi dr. Toi on statistiliselt läbi töötanud ligi 3000 eesti rahvalaulu. See võimaldab objektiivsemalt kirjeldada rahvalaulude üldist ilmet

ja ka nende sisulist ning ühiskondlikku tähendust ja iseärasust. Loeng lõpeb võrdlevate joonte tõmbamisega eesti ja mõningate teiste euroopa rahvaste rahvaviisi-de vahel.

Dr. Roman Toi on teatavasti õppejõuks Toronto kõrgemas muusikakoolis, Royal Conservatory of Music, kus ta õpetab kompositsiooni ja dirigeerimist, alad millega ta on hästi tuntud ka Toronto muusikaelus. Temalt on ka sümpoosioni lõpuloeng.

Teiseks lektoriks on Darius Lapinskas: leedu rahvamuusika mõjutusi Igor Stravinsky, Carl Orff'i ja tänapäeva leedu komponistide töödes. D. Lapinskas õppis muusikat New England'is ja dirigeerimist Viinis, Herbert von Karajani soovitusel.

Ta on olnud muusikadirektor Tuebingeni Landstheatris, Stuttgardi Riikliku Ooperi ja Lübecki Ooperi dirigent ja on ka dirigeerimid mitut teist lääne-saksa orkestrit.

Ta on saanud auhindu ka kompositsiooni alal ja on Chicago New Opera Company asutaja ja kunstiline direktor.

Pealelõunane osa algab kell 2:00 Andrejs Jansonsi referaadiga „Läti rahvamuusika klassifitseerimise probleeme". A. Jansons analüüsib mitut klassifitseerimise süsteemi (Krahn, Bartok ja Kodaly) ning kuidas läti rahvameloodiat on võimalik nende süsteemide järgi kirjeldada. Andrejs Jansons lõpetas Juilliard muusikakooli, omandades magistri kraadi dirigeerimises. Ta on kaasa mänginud New Yorgi linnaooperi ja Metropolitan Ooperi orkestrites ja dirigeerinud mitmeid ameerika orkestreid. Ta on ka New Yorgi läti koori praegune dirigent.

Lõpuks kõneleb dr. Toi eesti rahvalaulu uurimistöö mõnest rakendusest tänapäeval ja näitena esitab Veljo Tormise „Pikse litaaniat".

Iga loengu järele on tavaliselt huvitav diskussioon. Kõige lõpuks koosviibimine veini ja juustu juures.

BABYSITTER- HOUSEKEEPER LIVE-IN
Must speak english
Warm family. Don Mills and Steeles
References
CALL 731-6721

KATUSETÖÖD
uued ja parandamine.
Soome ehitajad
Veli Salminen 492-1351
Metro licence 2422

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$54.—	$68.—
Poolaastas	$30.—	$37.—
Veerandaastas	$16.—	$19.—

I KLASSI POSTILE LISADA SAATEKULU JÄRGMISELT:

	Kanadas:	USA-s
I klassi postiga (kiripostiga):		
aastas	$59.— + $42.—	$47.—
poolaastas	$32.— + $21.—	$24.—
veerandaastas	$17.— + $10.50	$12.—

VÄLJASPOOL KANADAT ja USA-d:

LENNUPOSTIGA aastas $132.—, poolaastas $69.— ja veerandaastas $36.—

Aadressi muudatus 70 centi. Üksiknumbri hind 70 senti
USA aadressidele „ZIP CODE"

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja pangatshekk või rahakaart kirjutada FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kirjpostiga alates .....
..... 19..... Tellimise katteks lisan $..... sinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. **(Raha saata ainult tähtkirjas).**
Nimi .....
Aadress .....
.....
.....
.....

ARMAST ISA, VENDA JA LELLE

VALTER MÄRDIMÄE'd

sündinud 7. juunil 1909 Võrumaal
surnud 14. oktoobril 1985 Torontos

MÄLESTAVAD VAIKSES LEINAS

POEG PEREGA KODU-EESTIS
ÕDE ABIKAASAGA KODU-EESTIS
VEND PEREGA TORONTOS
OMAKSED KODU-EESTIS

LAHKUS IGAVESELE UNELE MEIE KALLIS ISA

IVAN KASK

Sündinud 25. novembril 1895 Muhus
Surnud 19. oktoobril 1985 Torontos

Mälestavad kurbuses

MEENI abikaasaga
ENN abikaasaga

PUHKA RAHUS!

Ärasaatmine kolmapäeval, 23. oktoobril 1985 kell 11 hommikul Murray E. Newbigging Matusemajas, 733 Mt. Pleasant Rd., Toronto.

KALLIST ABIKAASAT, ISA ja VANAISA

HERBERT SÖDERHOLM'i

sündinud 14. augustil 1906 Läänemaal
surnud 19. oktoobril 1985 Torontos

mälestavad leinas

ALIDE
RUTH ja PER-OLOV
EVERT ja INGRID
GLEN ja BRUCE

Jeesus ütles: „Mina olen ülestõusmine ja elu!"

Armast jutlustajat

HERBERT SÖDERHOLM'i

mälestavad Nelipühi ja Evangeelsete koguduste jutlustajad Kanadas, Ameerikas, Euroopas ja Austraalias.

Siis Kuningas ütleb:
Tulge siia, minu Isa õnnistatud,
pärige kuningriik!

Armast täditütremeest ja sugulast

HERBERT SÖDERHOLM'i

mälestavad kurbuses

MIRALDA ja OSKAR perekonnaga
EDGAR ja VILMA perekonnaga
ASTA ja PEETER perekonnaga
VICTOR ja HINGA perekonnaga

. . . ja ma nägin uut taevast ja uut maad . . . Ilm. 21:1

Armast jutlustajat

HERBERT SÖDERHOLM'i

sündinud 14. augustil 1906 Läänemaal
surnud 19. oktoobril 1985 Torontos

mälestab Toronto Emmanueli Evangeelne Kogudus ja juhatus

Sa oled pisku üle ustav olnud,
ma panen sind palju üle;
mine oma Issanda rõõmusse!...
Mt. 25:21

Kauaaegset vaimuliku ajakirja „Valguse" toimetajat

jutlustajat

HERBERT SÖDERHOLM'i

Kohtume suurel ülestõusmise hommikul

MÄLESTAB
„VALGUSE" JUHATUS JA KAASTÖÖLISED.

Leinateateid

Stokholmis suri 2. aug. 1985 Lydia Kook neiuna Kaart), sündinud 7. veeb. 1904 Rõngus.

New Jerseys suri 24. juulil 1985 Alfred Uudna, sündinud 6. mail 1905 Saue vx. Harjumaal.

Vaikselt uinunud kallist sugulast

IVAN KASK'e

leinavad kurbuses

SELDA ja BAMBU
ELAINE ja RAUL
MARE ja VASSEL
VALTER ja MALLE perekondadega

PUHKA RAHUS!

MÄLESTAME LEINAS LAHKUNUD SÕPRA

VALTER MÄRDIMÄE'd

ANETTE ja ALEKS KOPPEL
TINA ja JAAN HALJASTE perekonnaga
ANNE ja REIN LÄTE perekonnaga
NELLY ja ADO REIMAN perekonnaga
SILVIA ja TOOMAS TREI perekonnaga
SANDRA ja ED WERNER
JUTA ja ELMAR JÄRV
LY ja HERMAN TREIART
HILMA ja SASS JOUTSI
GINA ja MATTI JOUTSI
IMBI ja AUGUST KANGUR
VAIKI MELTS
PAUL HANSPUU

Sügav kaastunne venna

ALEKSANDER MÄRDIMÄELE perekonnaga!

Kauaaegset kodumaa sõpra

ELLI MEDZINS'it

leinavad

HEINO ARRO abikaasaga
OSKAR LEPIK abikaasaga
HEINO KRUUK abikaasaga
ELLI PÄRG
ELLA LEPIK
EDUARD HARILAID

PUHKA RAHUS!

Armas

preester VAMBOLA HIIESALU

suri 4. septembril 1985 Torontos

Mälestavad leinas

MAGDA KÕIVSAAR
MINNIE KÖSTER
JOHN ja MARIA LARTEI
MIHKEL ja MARTA LEPPLAAN
Õp. KARL ja ELIZABETH LIPPING
ELLA OJAMETS Austraalias
HARRY ja AINO MESIKEPP
VALTER ja HELENE PAJO
AMANDA E. PIKKER
REINHOLD POLL
OTTO ja REETA TAMM

Head kauaaegset sõpra

IVAN KASK'e

mälestavad

VASSILI LEPMETS abikaasaga
PAUL LEPMETS abikaasaga

PUHKA RAHUS!

Armast

JAAN HION'it

mälestavad leinas

EINO ja ÕIE KURIS
MARTIN ja SALME LEPIK
MART ja LINDA JOASAARE
LEIDA HOMITS
JAAK ROAND

LLIS ISA

K

Muhus
prontos

ad kurbuses
ENI abikaasaga
N abikaasaga.

5 kell 11 hommikul
Mt. Pleasant Rd.,

RHOLM'i

koguduste
s ja Austraalias.

RHOLM'i

nemaal
rontos
elne Kogudus

KASK'e

AMBU
RAUL
ASSEL
MALLE perekondadega

SK'e

LI LEPMETS abikaasaga
LEPMETS abikaasaga

ON'it

d leinas
O ja OIE KURIS
RTIN ja SALME LEPIK
RT ja LINDA JOASAARE
DA HOMITS
K ROAND

Lugupeetud asutajat, auliiget ja juhatuseliiget

JAAN HION'it

mälestab leinas

TORONTO EESTI AIANDUSKLUBI

Kauaaegset armast sõpra

MARIA PULST'i

mälestavad kurbuses

LINDA AARENDI
AILI ja LEMBIT PLOOM perekonnaga

Sõpra noorusrajalt

VALTER MÄRDIMÄE'd

mälestavad

HEINO ARRAS perekonnaga
SALME VESI perekonnaga

PUHKA RAHUS!

Puhka rahus kauaegne sõber

AUGUST RATNIK

Mälestavad leinas

VALLI ja RICHARD LELLEP

Armast

UNO MARMEI'd

mälestavad

O. TABUR abikaasaga
A. KANGUR abikaasaga
R. TABUR perega

Mälestame leinas armast

MARIA PULST'i

INGRID ja EDGAR KINK
KOIDU ja RÜNNAR KONZE
EVA ja IVAR RAMMO
HELENE ja ERIK RAMMO

Leinas mälestab lahkunud

ELLI MEDZINS'it

K. AGAPUU abikaasaga

Kauaegset sõpra

REIN LEICHTER'it

mälestavad

ADO JÄRVE abikaasaga
TÕNU JÄRVE abikaasaga

PUHKA RAHUS!

KIRIKUD

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS

383 Jarvis St., Toronto,
Ont. M5B 2C7

Õpetaja Udo Petersoo

3714 Beechollow Cr.
Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128 või 625-5930
kirikus 923-5172

Organist pr. Asta Mitt
Koorijuht pr. Asta Ballstadt

Pühapäeval, 27. okt. kell 4 p.l. LÕIKUSTÄNUPÜHA JUMALATEENISTUS. Laulab koguduse segakoor Asta Ballstadti juhatusel. Kohvilaud ja koguduse käsitööringi VÄIKE LOTERII.

Kohvilauas esinevad Ricky ja Kathryn Hiir akordionitel.

Pühapäeval, 3. nov. kell 11 hommikul USUPÜHASTUSPÜHA JUMALATEENISTUS. Solist Mare Westerblom viiulil.

Ingliskeelne JUMALATEENISTUS armulauaga kell 1 p.l.

Pühapäeval, 10. nov. kell 1 p.l. koguduse igaaastane LOTERII. Jumalateenistust sel pühapäeval ei ole.

Koguduse segakoori harjutused esmaspäeviti kell 7 õhtul kiriku saalis.

Pühapäevakool igal pühapäeval jumalateenistuse ajal ja leerieelsed iga kella 4-se jumalateenistuse ajal.

Õpetaja kõnetunnid teisipäeviti kella 6—8 õhtul ja neljapäeviti kella 2—8 õhtul.

Kiriku kantselei on avatud neljapäeviti kella 10 hommikul kuni kella 8 õhtul.

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS

Kirik. 619 Sherbourne St.,
Toronto (Sherbourne'i allmaa jaam on kiriku kõrval).

Õpetaja O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd.,
Scarborough, Ont.

Telefon 698-7977 või 766-7853
Kantseleis, telefon 921-9417

Koguduse 33. aastapäeva JUMALATEENISTUS on pühapäeval, 3. nov. kell 3 p.l. Laulab koguduse lauluansambel. Jumalateenistusele järgneb koosviibimine einelauaga. Ettekandeid.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8 kiriku kantseleis.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS

883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639

Pastor K. Raid
36 Bards Walkway,
Willowdale, Ont. M2J 4T9
Tel. 499-6488

„VABADUSE KUULUTUSE"

raadiosaated igal pühapäeval kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühapäeval, 27. okt. kell 10.15 hommikul pühapäevakool täiskasvanuile ja noortele, kell 11 lastele.

Kell 11 hommikul USUPUHASTUSPÜHA JUMALATEENISTUS. K. Raid, meeskoor.

Kell 6 õ. NOORTEÕHTU, tunnistused, flöödid.

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS

R R 5, Orangeville, Ontario

Praost E. Lepik
Tel. 1-519-941-4309

Pühap., 3. nov. kell 1.00 päeval JUMALATEENISTUS Peetri kirikus. Teenib ja jutlustab praost E. Lepik. Laulab koguduse segakoor G. Raagi juhatusel.

EELK PEETRI KOGUDUS

817 Mt. Pleasant Rd. Toronto
Ont. M4P 2L1

Praost Andres Taul. Tel. 483-4103
Tel. kiriku kantseleis 483-5847
Õpetaja Edgar Heinsoo
Tel. kodus 283-9387,
kirikus 483-6848

Organist dr. Roman Toi

VANEMATE KOGUDUSELIIKMETE ja PEREKONDSETE KIRIKUPÄEV pühapäeval, 27. oktoobril — Usupuhastuspühal, kell 11 hommikul. Armulaud. Teenivad mõlemad õpetajad. Laulab Cantate Domino dr. R. Toi juhatusel. LEERI ALGUS (registreerida õpetajatele).

Pärast jumalateenistust esimene leeritund.

Pärast jumalateenistust all saalides kohvilaud ja eeskava: Cantate Domino ja solistid. Tooge oma vanemad ja eakad tuttavad kirikusse pakkudes transporti.

Pühapäevakool.

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 3. novembril kell 11 hommikul.

Leerieelsed, pühapäevakool.

Pärast jumalateenistust NÄITEMÜÜK all saalides. Näitemüügi annetuste viimaseks äratoomise tähtpäevaks 27. oktoober.

INGLISKEELSED JUMALATEENISTUSED igal pühapäeval kell 9.30 hommikul. Pühapäevakool samal ajal.

Õpetajate kõnetunnid kolmapäeviti kl. 9.30—12 päeval ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

Koguduse kantselei on avatud teisipäeviti kl. 10—6 ja neljapäeviti kl. 12—3.

TORONTO EMMANUELI EVANGEELNE KOGUDUS

21 Swanwick Ave.
Tel. 698-5645

Jutlustaja Allan Laur,
72 Appleby Cres.
Markham, Ont. L3R 4L2
Tel. 477-6248

Pühapäeval, 27. oktoobril kell 2 pärast lõunat PÜHAPÄEVAKOOL lastele ja PIIBLIKOOL täiskasvanuile.

Kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur. Laulab naistrio.

Kell 6 õhtul. Ingliskeelne JUMALATEENISTUS. Mart Leesment.

Teisipäeval, 29. oktoobril kell 11 hommikul. Pensionäride ja vabade PALVEKOOSOLEK.

EVANGEELIUMINÄDAL 29. oktoobrist kuni 3. novembrini. Külaliskõneleja pastor Märt Vähi, Frederictionist, N.B. Laulu ja muusikaga teenivad koguduse lauljad.

Jumalateenistused leiavad aset järgnevalt:

Teisipäeval, 29. oktoobril kell 7.30 õhtul.

Kolmapäeval, 30. oktoobril 7.30 õhtul.

Neljapäeval, 31. oktoobril 7.30 õ.

Reedel, 1. novembril 7.30 õ.

Laupäeval, 2. novembril 7.30 õ.

Pühapäeval, 3. novembril kell 3 pärast lõunat JUMALATEENISTUS. Kõneleb pastor Märt Vähi. Laulab koor Ülo Lindströmi juhatusel.

Kell 6 õhtul. Ingliskeelne JUMALATEENISTUS. Kõneleb Märt Vähi.

OTTAWA EESTI EV.LUTERI USU PAULUSE KOGUDUS

Kirik: King Edwardi ja Wilbrodi tänavate nurgal.
Õp. O. Gnadenteich

JUMALATEENISTUS on laupäeval, 26. okt. kell 3 p.l. Laululehed.

KAUAAEGSET HEAD SÕPRA

KASE PAPIT

mälestavad leinas

MIHKEL PRUUL
KARL POLLI
LUULE ja JUKU KANN
ERNA ja VIKTOR SILDVA

Armast sugulast ja head sõpra

REIN'u

leinavad

MARIA ja LEO perekonnaga

Leeriõpetus algab Peetri kirikus

Leeriõpetus Peetri koguduses algab pühapäeval, 27. oktoobril, mis on kirikuaastas Usupuhastuspüha.

Elame ajastul, kus inimelu sügavamad väärtused on jäänud tagaplaanile materjalistliku maailmavaate levimise tõttu. Kahtlematult elavad inimesed kauem, söövad paremini ja on ümbritsetud küllusest rohkem kui ükski varajasem sugupõlv Põhja-Ameerika kontinendil.

Kas oleme seepärast õnnelikumad? Siin on ilmselt vastus eitav — kõige suurem arv haiglavoodeid on kinni vaimsete häirete all kannatavate inimestega, nendest suur protsent noored. Abielulahutuste protsent läheneb 50 protsendile. — Inimene on kaotanud sügavama elu sisu ja mõtte ning on vaimselt laostunud. Ta ei oskagi enam pöörduda Jumala tervendavate armuandide poole.

hõlmab leeriaega, juhitakse noore

Selle lühikese aja jooksul, mis tähelepanu eelkõige pühakirjale. Pühakiri on olnud 2000 aastat sügavaim vaimsete väärtuste allikas, mis inimkonnal on. Need, kes on õppinud pühakirja kasutama ja hindama, võivad seda tõestada.

Sellele lisandub veel asjaolu, et väärtuslikum kunst ja kirjandus on tänapäevani mõjustatud pühakirjast. Need, kes on võtnud kriitilise hoiaku materjalismi suhtes, need, kes ei lähe kaasa uue ajavooluga, need, kes taotlevad ühiskonnas sügavaimaid väärtusi: ligimesearmastust, õiglust, vabadust, kohusetunnet — teevad seda Piibli alusel. Sellepärast kuulub Piibli tundmine iga mõtlemisvõimelise, haridust taotleva noore varasalve.

Leeritunnid peetakse kahes keeles. Õp Albert Roost on valmistanud eesti-inglise sõnastiku, mis sisaldab 1,074 sõna. See annab eesti noorele võimaluse end ka eesti keeles täiendada. EELK Kanada praostkonna tänu kuulub õp. Roost'ile selle töö läbiviimise eest ja Eesti Sihtkapitalile Kanadas, kes lubab $1000.— vihiku trükkimiseks. Kõigil meie noortel on puudulik sõnavara üsulistel ainetel. Näiteks, viimases viies leeriklassis ükski noor ei teadnud, mis on eesti keeles, trinity, salvation, justification by faith alone, rapture, beatific vision, redemption.

Peetri kogudus omab nüüd ka video-aparaadi. Video kaudu saame noortele arusaadavaks teha palju tõsiseid ja elulisi küsimusi. Videolindid on loomulikult koostanud kanada ja ameerika kiriku vastavad asjatundjad ja eksperdid.

Leerilaste õnnistamine toimub esimesel pühapäeval maikuul 1986. Ingliskeelt kõnelevate noorte õnnistamise kuupäev ei ole veel kindlaks määratud.

Leerilapsi palume registreerida koguduse kantseleisse ehk õpetajatele.

Jõekääru Lastesuvekodu Valguspeo lavastusest. Suuremad tüdrukud laulmas. Foto: J. Säägi

Murray E. Newbigging Ltd.
Matusebüroo
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Direktor
733 Mount Pleasant Rd., Toronto, Ont. M4S 2N4
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8002

SPORT

Esimesed Grand Prix võistlused

Kergejõustiku populariseerimiseks otsustas Rahvusvaheline Liit (IAAF) alata iga-aastase Grand Prix (GP) sarjaga, võttes sellesse 14 tähtsamat rahvusvahelist võistlust. 1985. a. kuulusid GP-sarja kaks võistlust USA's, neli Ida-Euroopas (Berliin, Budapest, Moskva, Praha), viis Lääne-Euroopas (Berliin, Helsingi, Köln, London, Stokholm), kaks Aasias (Peking, Tokio) ja finaalvõistlus 7. sept. Roomas.

GP-võistlused on individuaalsed IAAF'i poolt kinnitatud aladel: naistel seitse ja meestel üheksa. Sportlane tohib esineda võistlusel ainult ühel alal. Punkte antakse kaheksa koha eest: 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1 ja finaalis kahekordselt. Maailmarekordi püstitamine toob kuus, kordamine kolm lisapunkti.

Üldauhinna võitmiseks arvestatakse sportlase viis parimat tulemust. Üksikvõistluse rahalised preemiad on antud „Mobil Oil'i" poolt: esikoht on väärt USA$ 10,000, 2) $7000, 3) $4000 4) $3000, 5) $2000, 6) $1000. GP-sarja üldvõitja saab lisaks $25.000, 2) $15.000, 3) 10.000 ja 4) $5000 USA dollarit.

Preemia makstakse kergejõustiku liidule, mida sportlane esindab. Liit võib osa preemiat eraldada teeninud sportlase elu- ja sportimistingimuste parandamiseks.

GP-võistlusele pääsu kriteeriumiks on 1984. a. maailma edetabeli 50-ne hulka jõudnud sportlased:

ALADE PARIMAD MEHED

200 m — 1) C. Smith, USA 59 punkti; 2) K. Baptiste, USA 48; 3) D. Williams, Kanada 35,5.

400 m — 1) M. Franks, USA 60 p; 2) R. Armstead, USA 47; 3) M. Rowe, USA 44.

1500 m — 1) S. Scott, USA 46; 2) P. Delez, Shveits 44; 3) J. Abascal, Hispaania 40.

5000 m — 1) D. Padilla USA 63; 2) S. Maree USA 43; 3) T. Wessinghage, Lääne-Saksamaa 42.

110 m tõkkejooks — 1) M. McKoy, Kanada 52; 2) A. Phillips USA 41; 3) T. Campbell USA 37.

Kettaheide — 1) I. Bugar, Tshehhoslovakkia 52; 2) K. Hjeltnes, Norra 41; 3) G. Valent, Tshehh. 41.

Odavise — 1) T. Petranoff, USA 55; 2. D. Atwood USA 51; 3) D. Ottley, Inglismaa.

Kaugushüpe — 1) M. Conley USA 49; 2) L. Muricks USA 37; 3) S. Layevsky, N. Liit 34.

Teivashüpe — 1) S. Bubka, N. Liit 59; 2) P. Quinun, Prantsusmaa 52; 3) T. Vigneron, Prantsusmaa 49.

ALADE PARIMAD NAISED

100 m — 1) A. Brown, USA 46; 2) M. Ottey-Page, Jamaika 45; 3) F. Griffith, USA 39.

800 m — 1. J. Kratochvilova, Tshehh. 59; 2) D. Melinte, Rumeenia 53; 3) M. Strnadova, Tshehh. 43.

3000 m — 1) Slaney, USA 69; 2) M. Puica, Rumeenia, 3) L. Williams, Kanada 37.

400 m tõkkeid — 1) J. Brown-King, USA 63; 2) G. Blaszak, Poola 53; 3) D. Flintoff, Austria 46.

Kaugushüpe — 1) G. Christyakova, N. Liit 36; 2) T. Rodionova, N. Liit 30; 3) J. Joyner, USA 25.

Kõrgushüpe — 1) S. Kostadinova, Bulgaaria 63; 2) L. Ritter, USA 53; 3) T. Bõkova, N. Liit 43,5, 4. D. Brill, Kanada 41.

Kuulitõuge — 1) H. Fibingerova, Tshehh. 30; 2) N. Lisovskaya, N. Liit, 30; 3) M. Login, Rumeenia 24.

Erk

Spordimärkmeid

Prahas parandas Jan Zvara tänavu juba kuuendat korda Tshehhoslovakkia kõrgushüppe rekordit. Uus rekord on 2.35. Ühe suvega on rekord paranenud 9 cm. Samal võistlusel Zdenek Adamec viskas oda 88.00, Frantishek Vrbka heitis vasarat 77.08 ja Imrich Bugar ketast 65.76. Naistest Helena Fibingerova tõukas kuuli 19.84.

☆

Eugene'is, USA's on visatud tänavu aasta maailma teine ja kolmas odavisketulemus. Brian Crouser viskas 95.11 ja Duncan Atwood 94.06. Kõigi aegade edetabelis on Grouser nüüd kuues ja Atwood üheteistkümnes.

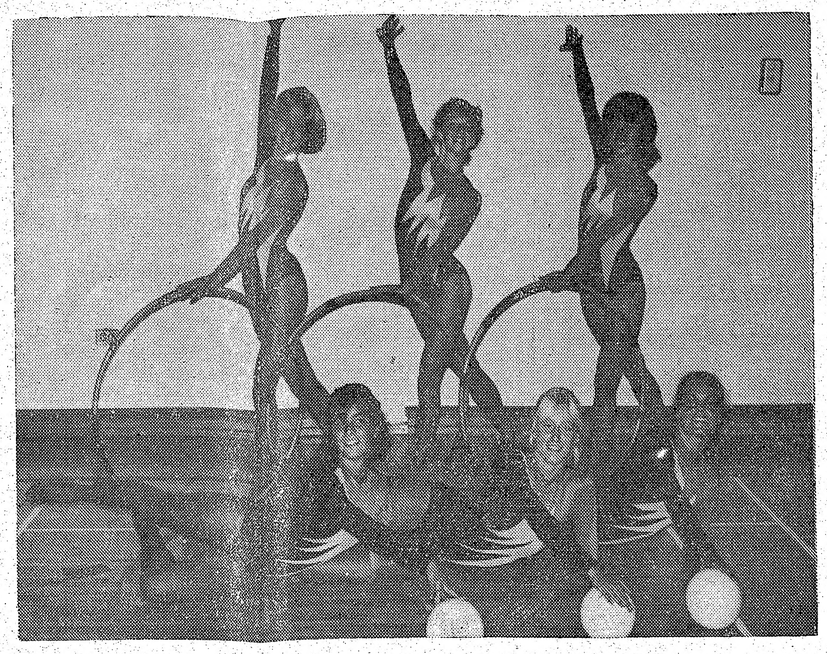

Kalev Estienne võimlejad rõngaste ja pallidega.

Kalev Estienne Brasiilias

Augustis sõitis Kalev Estienne valikrühm 10-liikmelisena esinemisreisile Brasiiliasse. Sellele lisaks võeti osa sõbralikust „Brazil Cup"-nimelisest võistlusest.

Minu nimi on Heli Oder ja ma olin uhke, et mitu eestlast kuuluside meie naiskonda. Sõitsime 20. augustil peale intensiivseid ettevalmistusi Miami kaudu Rio de Janeiro'sse. See oli pikk, kogu öö kestev reis ja Rio'st pidime veel kahe lennukiga edasi sõitma Sao Paolo'sse ja viimaks jõudsime Londrinasse, väiksesse linna, kus võistlused peeti. Rütmiline võimlemine on Brasiilias väga populaarne ja isegi selles väiksemas linnas oli klubil 600 liiget! Avatseremoonial sissemarsi ajal rahvas aplodeeris meile ja Kanada lipule.

Esinemised kestsid üle kolme päeva. Sellest võttis osa kolmkümmend võimlejat. Meie saavutasime viienda koha grupiesinemises. Meid kutsuti veel esinema auhinna tseremoonia ajal ja intervjueeriti brasiilia televisiooni poolt. Brasiilia võimlejad korraldasid meile vastuvõtu maitsva õhtusöögiga.

Siis lendasime edasi Rio'sse, kus mitu võimlemisklubi võtsid meid vastu. Treenisime nendega koos ja esinesime kahel korral — üks Rio ülikoolis ja teine eriklubi gümnastraadal, kus väga nauditi Kalev Estienne stiili. Meie esinemine filmiti televisioonisaateks. Mind intervjueeriti portugali keeles. See oli väga huvitav — loodan et vastasin õigesti! Brasiilia on ainuke riik Lõuna-Ameerikas, kus riigikeeleks on portugali keel, kõik teised räägivad hispaania keelt. Mõned võimlejad olid koolis inglise keelt õppinud. Muidu kasutasime prantsuse ja eesti keelt, kätega rääkimist, mis iganes sobis.

Reisi lõpuks oli paar vaba päeva, kus me käisime ringi vaatamas, poes raha raiskamas ja valge liiva peal päevitamas. Lained olid vahel kolme meetri kõrgused! Rio tuletab meelde nagu troopilist Vancouveri — rohelised mäed, soojad sinised lahed.

Oli raske lahkuda. Vahekord oli meil brasiillastega niivõrd hea, et kutsuti järgmisel aastal tagasi.

Reisijuhiks ja treeneriks oli Anu Randlepp-Ewen, kuna Evelyn Koop ei saanud kahjuks kaasa tulla, sest ta oli samaaegselt Kanada rahvusnaiskonnaga treenimas New Brunswickis.

Heli Oder

MÜÜGIL

NAER ON TERVISEKS

Tõestisündinud lugusid ja kõdijutte

Koostanud JURI NÕGES, Pildid MIHKEL ALAS

Hind $8.—, saatekulu 70 c

Müügil Vaba Eestlase talituses

EVALD PAST'i

„MAALT JA MERELT"

müügil selle lehe talituses ja Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto.

Posti teel võib seda tellida: H. Joasalu'lt, aadr. 19025 Dewdney Tr. Rd. Pitt Meadows, B.C. Canada, V0M 1P0, telefon (604) 465-5769 ja Rudolf Olljum'ilt, aadr., 6850 Oak St. V6P 3Z6, Vancouver, B.C. Canada, tel. (604) 263-5678.

Hind $10.—

MAARJAMAA kirjastusel ilmunud raamatud müügil Vaba Eestlase talituses

Jüri Uluotsa „Eestlaste lepingud võõrastega XII sajandil"	$4.—
Uku Maasing „Udu Toonela jõelt"	8.—
Uku Maasing „Piiridele Pyydes"	6.—
„poety estoni" — eesti luule antoloogia itaalia keeles	6.—
Kalju Lepik — Death has a Child's Eyes	6.—
Salasoo ja Salo — Välis-Eesti perioodika	6.—
Anführung zu der Etnischen Sprach (Esimene katse eesti keele grammatika ja sõnaraamatu koostamiseks	
H. Stahli sulest aastal 1637)	6.—
Reedik Willem Wilmanni „Valmid"	6.—
Blaise Pascal — Mõtted	4.—
Antonio Possevino — Kiri Mantova hertsoginnale	6.—
Arno Vihalemm — Kunstnik eesti kirjanduses	4.—
Aarand Roos — Juutide kuningas Tallinnas	6.—
Ilona Laaman — Üks üsna kerge haigus (luuletused)	6.—
Kaugver — 40 küünalt	6.—
R. Tagore — Puuviljapõim	6.—
A. Roos — Jumalaga, Kars ja Erzurum	6.—

PLUSS SAATEKULU 50 c IGALT RAAMATULT

Eesti sõduri kangelaslik võitlus 40 aastat tagasi

lugejate soovil eriväljaandena:

1944. AASTA

Kodumaal kirjutatud vastupanuraamat saadaval

„VABA EESTLASE" talituses ja EAK kinkeäris

HIND $3.00 pluss saatekulu $0.70

Hannes Oja

HAJUTATUD KALEVALA RAHVAS

Tähelepanekuid karjalaste saatusest järelsõja aastail

7.

See arvestus on tähtis selletõttu, et see näitab karjalasuse peapunkti asetuvat noortele, alla 41-aastastele ja nende lastele, ja lastelastele, kes on sündinud tänapäeva Soomes.

Karjalaste omapärad on säilinud, nagu nende rõõmus meel, erksus, jutukus, sobivus teistega, seltsivus, võõrastelahkus, sõbralikkus, abivalmidus, pealehakkamine ja usinus, töökus.

Kui Karjala loovutati, see lakkas olemast tõelisuses muud kui ajaloos. Elavat tõelisust ei olnud ja on elu suureks unelmaks vanema põlve karjalastele. Unelm, mis nii meeleldi oleks teostatav, kui saaks minna tagasi kodukohtadesse, kuigi hästi teatakse, et see pole praeguses olukorras võimalik.

IX

Enne karjalaste keskse kultuurielu vaatlemisele asumist toon mõningaid mõteid Heikki Kirkise artiklist „Suomen karjalaiset tänään": Vaatamata üldisele arvamisele, et karjalased uusasujaina soome ühiskonnas kiiresti sulavad, ei ole teostunud, karjalaste identsus ja karjala kultuuripärand on säilinud elavana läbi selle suure ühiskondliku ja kultuurilise murrangu, mida soome rahvas on kogenud II maailmasõja järel. Samuti pole suur ning tugev tööliustumine ja linnastumine hävitanud karjalaste hõimutunnet, hõimupärandit ega aktiivset karjalaste tegevust Soomes. Vastupidi asi näib olevat nii, et uued olukorrad on olnud karjalastele mitmel viisil väljakutseks oma identsuse kaitsemisel ja edasiandmisel sugupõlvelt sugupõlvele.

Loomulikult on aastakümnete jooksul olnud sobitumist ja sulamist enamusse, aga teiselt poolt on tähelepandav ka uus ärkamine juurte ja oma identsuse otsimisel. Seda on juhtunud evakueeritute uute sugupõlvede keskusringis ning Soomele jäänud Põhja- ja Lõuna-Karjala maakondade pärisrahva hulgas.

Kuidas nii tugev hõimupärand ja identsus on võimalik tänapäeva maailmas? Autor arvab, et osalt on seda mõjutanud asjaolu, et karjalasusel on Soomes oma väga pikad, erilised ajaloolised juured. Soome karjalased on jõudnud Soomega kokkupuuteisse perioodide kaupa keskajast peale, ega ei ole veel jõudnud sulada sel määral muude hõimudega, kui näiteks hämäläsed või savolased. Teiselt poolt on karjalased juba ajaloo algusest peale valinud eriti tugevasti vanu kultuuripärandeid ja on olnud võimelised väga suurel määral sulatama mujalt saadud mõjutusi oma tugeva pärandiga. Nad olid juba keskajast peale osalt kõrval Euroopa suurte rahvaste kultuurilainetusest, mis oli tugevamini tunda Lääne-Soomes kui Karjalas.

Kaleva runo- ja kultuuripärandi säilimine ning arenemine eriti Karjalas ilmneb osalt karjalaste tugevast kiindumusest vanasse pärandisse. Võibolla karjalaste rahvakarakteris on enam kui läänesoomlases paindlikkust oma sugu ja hõimu kesksete ühenduste valimises. Seda harrastust on edendanud rikas omapärane hõimupärand, mil on omadus inimesi omavahel siduda.

Karjalased on elanud aastasadu piirkonnas, mis on sattunud mitmel korral sõdade ja suurte õnnetuste jalgu. Hõimuside ja kultuuripärand on andnud tugevust raskuste keskel ja on toetanud eluusku, julgust ja oma identsuse säilimist raskeis oludes.

Evakueeritute eluusu säilimist sõja järel aitasid ka riiklikud toetused uusasujate asustamisel ja paigutamisel tootvaisse ameteisse. Sõja järgne asustusorganisatsioon pani aluse karjalaste hakkamasaamisele, nii et nad peagi jõudsid heale järjele majanduselus. Eriti suur tähendus karjalaste sõjahaavadest toibumisele oli karjala gruppide kiire organiseerimine, nii et karjala seltside ja muude aateliste ühingute keskorganisatsioonile loodi juba alus 1940. aasta aprillis esimese evakueerimise järel. Karjala Liit, mis on sellest peale tegutsenud laiema koostööorganisatsioonina karjala seltside keskel. 1982. aastal kuulus sinna 290 seltsi ja 204 muud organisatsiooni.

Karjalastel on ka oma usulisi ja hariduslikke organisatsioone ja muid aatelise eesmärgiga ühinguid nagu noorsooseltsid. Karjala kultuuritegevuse toetuseks on mitmeid fonde, millest suurim 1950. aastal asutatud Karjalaisen Kulttuurin Edistämissäätiö (Karjala Kultuuri Edutamisfond).

Evakueeritud karjalased ei ole siiski ainsad karjala kultuuripärandi säilitajad ja viljelejad, kuna nende kõrval on Põhja- ja Lõuna-Karjala maakonnad, mis on jäänud omanäoliseks sõjajärgsel ajal. Suurim osa elanikkonnast tunnevad end olevat karjalased. Karjalasus annab aluse nende eraldumisele muudest naabritest.

Aastasadade jooksul Põhja-Karjala ja Lõuna-Karjala olid ajaloolises arenguprotsessis osalt soomestunud ja nende teadvus ühtseist ajaloolistest juurtest nõrgenenud. Põhja-Karjalasse on asunud rohkesti savolasi ja nende keelemurre oli seetõttu saanud savo mõju. Mitmed asjatundjad on arvamisel, et maakond oli rohkem savolane kui karjalik. Lõuna-Karjalas oli tekkinud tugevaid tööstuskeskusi ja linnastumist, mille tulemuseks tänapäevane üldkultuur oli varjutanud karjalaste pärandi.

Järgneb

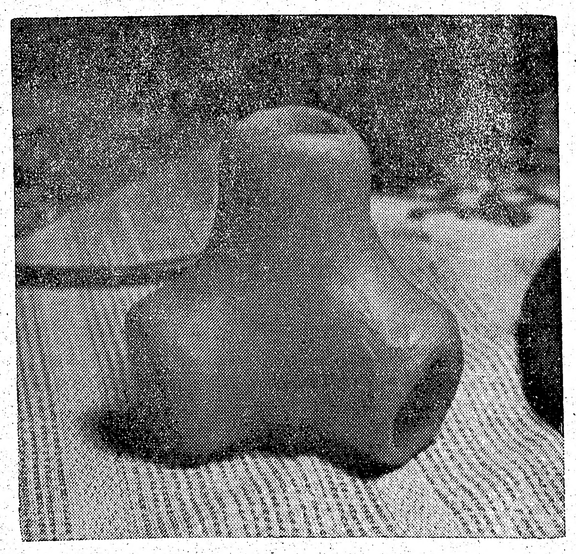

Karjala küünlajalg. Seda keraamilist küünlajalga võib asetada igale küljele, ikka on üks üleval.

Foto: Vaba Eestlane

Kaks uut eesti doktorit

Kaie Margareeta Ojamaa

saavutas doktorikraadi (Ph. D.) füsioloogias 1985. a. kevadel Pennsylvania State University juures. Doktoritöö teemaks oli „The Hormonal Regulation of Protein Metabolism in Mammalian Tissues". Varem lõpetanud McGill'i ülikooli 1975. a. B. Sc. kraadiga biokeemias. Saavutas 1979. a. samas ülikoolis magistrikraadi füsioloogia alal. Teeb praegu oma erialalist uurimistööd USA National Institute of Health'i juures, Bethesdas, Marylandis. Akadeemiliselt kuulub Eesti Naisüliõpilaste Seltsi.

Helen Ann Võsu

sündinud Montrealis, saavutas 1984. a. FRCP anesteesias. Fellow of Royal College of Physicians vastab Ph. D. teaduslikule kraadile teistes teaduskondades. Varem lõpetanud Concordia ülikooli Montrealis B.A. kraadiga 1974. a. ja Toronto ülikooli M.D. kraadiga 1979. a. Töötab Toronto General Hospitalis. Akadeemiliselt kuulub Eesti Naisüliõpilaste Seltsi.

SAARNIIDU
maalid müügil
567 Roehampton Ave.
488-5895

VABA EESTLANE
TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—3-ni
Telefonid: toimetus 444-4823
talitus 444-4832
KUULUTAMINE
VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe lühidalse
leviku tõttu.
Kuulutuste hinnad
üks toll ühel veerul $5.—
esiküljel $5.50
Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni
esmasp. homm. kella 11-ni ja
nädala teise ajalehte kuni kol-
map. homm. kella 11-ni.
tel. 444-4832
Väljaspool tööaega:
Leida Marley 223-0080
Postiaadress:
9 Parravano Ct.
Willowdale, Ont. M2R 3S8

Eesti lipp, Eesti hümn ja monumendid

Artur Taska uurimused rahvuslike sümbolite alal

Kahe suure uurimistööga on eesti kultuurile jäädvustatud Eesti lipu ja hümni ajalood. Artur Taska on oma elutöö andnud selle uurimiseks, mis on meie rahvusliku tunnetuse sümbolid ja teinud seda imetletava suurepärasusega. 484-leheküljeline „Sini-must-valge 100 aastat" (EÜS Vanematekogu kirjastus 1982) ja 182-leheküljeline „Eesti hümn" (Lund 1983) haaravad igaüht juba väliselt, veelgi rohkem aga nende sisuga.

Nende kahe teose ilmumisega pole veel lõppenud ta uurimistegevus rahvusliku aine käsitlemisel. Juba pikemat aega on ta kogunud andmeid Eesti Vabadussõjas langenute mälestussammaste üle. Sellega saaks nagu rahvuslik kolmik loodud, lipu, hümni ja nende eest langenute mälestamisega.

A. Taska seletabki oma uurimusi, et ta on seni käsitlenud meie rahva ja riigi sümbolite ajalugu — sini-must-valge lipp, hümn ja vapp.

Nende järele on ta asunud ka meie mälestusmärkide ja nende lõhkumise probleemi käsitlema. Ta kahjatseb, et seni on sel alal väga vähe ilmunud ja nimetab raamatuid: 1928. a. ilmunud Eduard Ahase teost „Vabadussõja kangelaste mälestusambad" ja mööndunud (1984) aastal ilmunud pilditeost „Eesti Vabadussõjas langenute mälestussambad". Esimeses on toodud ära 48, teises 63 monumendi kirjeldus.

Selle juurde märgib aga A. Taska, et tema uurimuses on juba praegu sambaid ja mälestustahvleid veidi üle 200. Tema üleskutseile on reageeritud ja vaba maailma eestlaskond on just mälestusmärkide lõhkumise kohta andmete saatmisega olnud väga lahke.

Ta ütleb, et ta on saanud mitmeid kirjeldusi ja fotosid nende kohta.

Esile on kerkinud sambad ja tahvlid, millede kohta mitte kusagil pole andmeid trükis avaldatud.

Ta on saanud materjali mälestusmärkidest kogu Eesti Vabariigi territooriumi ulatuses ja mitte ainult rannaäärseist paikadest ja saartelt, vaid nii Petserist kui ka Narvast. Ikka ja jälle on tulnud uusi juurde. Neid tuleb teoses kindlasti paari saja ümber, kuna mõnedest on mitu erifotot. Mõned aga siiski veel puuduvad.

Ka on imekspandav, et lõhkumise lugusid on suudetud nii palju pildistada. Just nende avaldamine näitab ilmekalt nõukogude kultuuritoojate barbaarsust kivist ja marmorist kunstiteoste purustamisel.

Kuigi on saadud üllatavalt palju materjali, märgib A. Taska lisaks,

et mõnede mälestusmärkide kohta on siiski ta andmestikus puudusi ja ebatäpsusi.

Korrigeerimaks võimalikke vigu ja saamaks täiendusi on ta pöördunud ja pöördub ka käesolevaga meie ajalehtede kaudu üldsuse poole, sest ta tunneb kahju, kui see teos ilmuks puudustega.

Küsimusele, millal ta jõuab oma

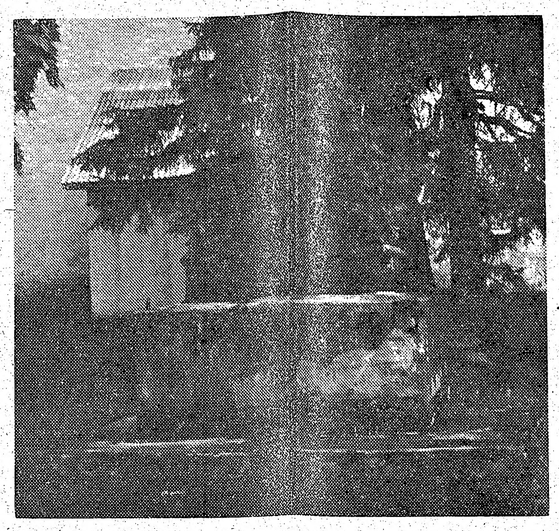

I maailmasõjas ja Eesti Vabadussõjas langenute mälestussammas nagu see praegu on Martna kirikuaias. Ülemise osa kohale on hakanud kasvama elupuu.

teose käsikirjaga valmis, siis julgeb ta arvata, et veel sel aastal. See tähendab, et kui kellelgi on midagi mälestusmärkide kohta pildis või mälestusis, siis tuleks need kohe teose koostajale (A. Taska, Terminsvägen 4, S-223 67 Lund, Sweden) saata.

Käsikirja valmimisele järgneb trükkimine ja selleks tarvilik aeg. Kuna tal ei ole kirjastajat, milleks kapital puudub ning võimalused,

siis peale valmimist teostab ta ise ka raamatu väljasaatmise.

Nii valmib kolmas teos eestlaste südamele armsaist iseseisva riigi tänutunde kinnismärkidest, näidates et pärast 40 aastat paguluses olekut on võimalus need monumendid südameist raamatusse paigutada ja järgmisele generatsioonile pärandada.

Toimetusele saadetud kirjandus

„RAHVUSLIK KONTAKT nr. 2 (106) — 1985. Rootsi Eestlaste Esinduse väljaandes on ära toodud järgmist: Kopenhaageni Manifest, A. Pae „Rahva teenistuses 66 aastat", T. Sepp „Baltikum maailma huvi fookuses", O. Palme „Valimiste manifest 1985", B. Westerberg „Mida taotleme", T. Fälldin „Tsenterparteiga tulevikku", U. Adelsohn „Rootsi ja maailm", A. Kriisa „Põhiseadus vastuolus tegelikkusega", H. Kauri „Kirjanik ja vabadussõda" ja Germanicus „Franz Josef Strauss 70-aastane".

USURÄNDUR nr. 5, sept.—okt. 1985. Võõrsilasuvate Eesti Baptistide Keskkoondise häälekandjas on avaldatud järgmist: Oswald J. Smith „Kuidas Jumal õpetas mind annetama", A. T. „Jumala õnnistus", „Tänumeel", O. T. „Jeesuse imestus", Evald Mänd „Argipäevane usk", Albert Ruutsoo — tsüklist „Tuulestroofe", Renate Vilbaste „Jälle valgub rahu", Ida Vink „Igatus", Võõrsilasuvate Eesti Baptistide Keskkoondise „Vaatlusi ja võimalusi", Aarand Roos „Põgenejad", Ilmar Kaevats „Hingede võitja", Aino J. „Võtab aega", „Lahkunud jutlustajaid mälestades", S. S. „Templis", järelhüüded Külli Tomesile ja koguduste teateid.

Eesti - seestpoolt vaadatuna

Peeter Gustavson, Tänapäeva mured Eestis. Välis-Eesti & EMP, Stokholm 1984. 119 lk.

Kodumaa olukorda nõukogude okupatsiooni all on kirjeldatud mitmes hiljuti ilmunud raamatus. On võidud koostada mitmeid üsnagi ulatuslikke ülevaateteoseid, samuti on avaldatud kodumaal ilmunud põrandaaluseid materjale, mis on andnud tõelisi kirjeldusi raskest vaimu lämmatavast elust ja lootusetust meeleolust.

Neist lähedasim ja audentseim on kodumaalt väljapääsenud anonüümseks jääva autori — pseudonüümi Peeter Gustavson — käsikirja väljaanne „Tänapäeva mured Eestis". Ta on katsunud vastata paljude väliseestlaste küsimusele: kuidas on tõesti elu tänapäeva Eestis?

Ta teeb seda mureliku tundega, andes aastasadade jooksul võõra võimu all kujunenud eestlase iseloomustuse, kes on alati pidanud kummardama ja käskusid täitma; heal juhul said püüdlikumad kupja ametisse, ikka venna ja õe arvel, ikka suguvenda jalgade alla tallates. Nii see kahjuks on jäänud tänaseni ja jääb ka tulevikus, kui ei toimu mingeid suuremaid muudatusi eestlase rahvusliku iseseisvuse suunas. Ka praegu jätkub eestlase vere segamine ning rahvuslikust ühtekuuluvusest või kaaslase abistamisest ei räägita ega tohigi avalikumalt rääkida, kuna see olevat natsionalismi propaganda (lk. 7—8).

Sellel pessimistlikul pinnal kirjeldab autor kõiki nähteid praeguses Eestis, venestamist kõigi kaasnähetega, venelastega ülerahvustamist uue sadama ja muude surtööstuste rajamisega. Kui tsaari ajal tehti samu rajatisi, siis olid kohal ainult vene soost kubernerid, ülevaatajad ja sõdurid, kuid nüüd on venelane ise kohal koos naise ja lastega, emade ja isadega, õdede ja vendadega, tulevad nagu sitasitika parv viljapõllule. Selle lühikese pildiga ongi väljendatud kodumaa suurem traagika ja mure põhjus — eestlane võib jääda vähemusrahvaks oma maal.

Autor läheb ühe mure juurest teise juurde, ühest puudusest teise, kus inimeste hädavajalikke tarbeid ei suudeta rahuldada ei korteri ega söögi osas, kus ühiskonnas peab valitsema usaldamatuse vaim, kus kõik on üksteise valvajaks, sest sellega pole karta riigivastaseid aktsioone.

Kõrgemale pääsenud eestlased tegevat oma karjääri huvides kõik, et Eestit ühtsesse nõukogude katlasse sulatada, sellevastu madalamal tasemel olevad ülemused, ettevõtete juhid, töötajad, muidugi mõista intelligents ja eriti veendunud noored on Eesti omanäolisuse kaitsjad ja püüavad tasahiljukesi russifitseerimist saboteerida. Oma tegevuses lähtuvad nad esimeses järjekorras rahvuslikest huvidest ning vaid käsu korras mugandavad kultuuriüritusi nõukogude ideoloogia kohaselt (lk. 23—24). See ilmnevat laulupidudel, teatrietendusil, filmides, kujutavkunstis ja teaduses, aga ainult kindlais raamides.

Kuid käsitlemist leiavad ka probleemid nagu joomarlus, välisreisidе korraldamine, kitsendused välismaale saamisega, välismaalastega abiellumine, aga ikka ja jälle venestamise protsessi järjekindel surve.

Mis teose aga üllatavalt huvitavaks teeb on iga aspekti juurde lisatud pildid tegelikkusest, lihtsalt töömeestest tippudeni, mis näitab autori teadlikkust praegusest olukorrast Eestis. Sellise terava pilgu eest nagu pole midagi varju jäänud, mispärast pole ka imestada, et raamatu ilmumine oli Tallinnas partei tippudes omamoodi paanika tekitanud, sest keegi pidi sellest kitsast ringist andmeid välja andma.

Teose lõpus on „Rahva Hääles" 1. aug. 1984. a. avaldatud „NLKP Keskkomitee; võttis vastu otsuse „Eesti NSV juhtiva kaadri osavõtust töötajate hulgas tehtavast poliitilisest kasvatustööst" ", mis oli peapesuks parteilastele, ja karmideks käskudeks igal alal, aga üheks käsuks oli, et „tuleb kujukalt näidata, et eesti rahva ajalooline saatus on lahutamatult seotud nõukogude riigi arenemise ja tugevnemisega", mis nõuab vastulöögi andmist demagoogidele ja irisejaile. Nende eeskirjade täitmist on viimasel aastal juba olnud märgata.

Autor viib lugeja käekõrval läbi praeguse muretseva kodumaa, näidates, kuidas tahetakse kõike eestiga seotut hävitada ja lämmatada. See on karm tegelikkus.

Hannes Oja

Eesti Kunstnike Koondis Torontos 30. aastapäeval

Metropolitan Toronto raamatukogu (784 Yonge St.) galeriis toimub 22.—28. oktoobrini Eesti Kunstide Koondise 30. aastapäeva juubelinäitus. Allakirjutanul oli rõõm olla kaasas selle organisatsiooni loomisel ning teenida selle esimese esimehena, millest on säilinud mitmed meeldivad mälestused.

Tähtsama momendina säilib mälestus sõbralikust üksmeelest, mis valitses mitmest maailmanurgast, mitmesuguses vanuses ja kunstilises arengufaasis Torontosse kokku tulnud eesti kunstnike vahel ja mis on säilinud tänapäevani.

30 aastaga saab nii inimene kui ka organisatsioon täisealiseks ja võib isegi juba pilku heita tagasi eelnevatele aastatele. Nii näeme, et eesti kunstnike esimene grupina esinemine toimus Montrealis 6.—13. jaanuarini 1951. aastal Eesti Selts „Koit" organiseerimisel.

Torontos toimus esimene ühisnäitus U.E.K.U. „Orto" ruumides 27. jaan.—10. veebr. 1952. aastal. Esines 32 kunstnikku mitmelt maalt vabas maailmas 118 teosega.

1954. aastal kutsus Toronto Eesti Seltsi esimees H. Lupp kokku Torontos elunevad kunstnikud diskuteerimaks kunstinäituse korraldamise võimaluse üle Toronto Eesti Seltsi kultuurisektori kaudu. Näitus toimus 1954. aasta 28. aprillist 2. maini Vana Andrese kirikus, kus esitati Kanadas asuvate eesti kunstnike loomingut. 21-lt kunstnikult kokku 69 tööd. Mitmed neist kunstnikest on jäänud tänaseni Toronto eesti kunstiellu, teised kas surnud või eemaldunud.

Järgmise loogilise sammuna toimus Toronto esti kunstnike organiseerimine Eesti Kunstnike Klubi Torontos nime all, mis 1955. aastal muudeti Eesti Kunstnike Koondis Torontos nimeliseks.

Suureks õhutavaks ning ühendavaks teguriks oli oma ateljee rentimine (105 King St. West), kus toimusid modellijoonistamised, kunstidiskussioonid ja seltskondlikud koosviibimised. Selle ateljee kollektiivselt kujundatud ja maalitud põrand, millest suurema osa viis läbi Ants Vomm, oli kindlasti suurim eesti kunstnike poolt loodud õlimaal väljaspool kodumaad. Valmis ka illustreeritud külalisraamat, mille lehekülgede arv kandis liikmed vist juba aastasse 2000.

EKKT-l on olnud kindel ülesanne meie rahvuslikus säilimisvõitluses. Ta ei ole püüdnudki olla kunstiühingute esirinnas, kuid on olnud tolerantseks koduks ja esinemisfoorumiks erinevatele loomingulaadidele ja varieeruvate võimetega kunstnikele.

Ka liikmeskond on olnud aastaaastalt varieeruv, kuid alati on säilinud kindel grupp, kes organisatsiooni on edasi kandnud. Kahetsusväärselt on EKKT X aastanäitusest peale (1965. a.) grupist surma läbi lahkunud kuus püsivat liiget (H. Mikkelsaar, J. Miljan, E. Pehap, J. Saarniit, A. Tamme ja E. Woitk).

Mitmed aastad on suurim organisatsiooni töö raskus olnud perekond Vommi õlgadel, kes 1954. aastal saabus Venetsueelast Torontosse. Kunstikool „Pallase" lõpetanud Benita Vomm on teeninud esimehena, poeg Ants Vomm sekretärina ning tütar Mai Järve aktiivse kaasaaitajana.

Suurem osa Toronto eesti rahvusest kunstnikke ei kuulu EKKT'sse, eelistades isiklikke ühemehenäitusi ja rohkem kanada ühiskonnale suunatud organisatsioone. Torontos on aga nii palju eesti soost kunstnikke, et ka EKKT'l on oma ülesanne. Endel Kõks kirjutas 1969. aastal: „Toronto eesti kunstnike grupp on ainulaadne ja kindlasti aktiivseim ja tugevaim kogu maailmas väljaspool kodumaad."

EKKT on peale oma aastanäituste korraldanud ka mitmesuguseid erinäitusi ning sellisena on ta tõhusalt teeninud nii eesti kultuuri kui ka eesti kunstnikke.

Allakirjutanu usub, et EKKT püsimine ning eksistents on tähtis eesti kultuuri jätkamises ning oleks soovitav kui noored eesti soost kunstnikud ühineksid EKKT'ga, andes sellele organisatsioonile energiat ja uusi ideesid, tõstes kunstilist kvaliteeti ja hoides eesti rahva tähelepanu ja huvi eesti soost kunstnike loomingul.

Abel Lee

KODUMAA UUDISED

Vastseliina kultuurimajale hakati kevadel katlamaja ümber ehitama. E. Puustusmaa andis vabatahtlikult osa oma aiast katlamaja juurdeehituseks ja korstna püstitamiseks, kuigi antud pinnale oli kartul juba maha pandud. Samuti lubas ta aiamaa kaudu ehitusmaterjale kohale vedada. Tööde ajal aga sõideti katki võrkaed koos betoonpostidega ja kaevati aeda ekskavaatoriga süvend, kuhu lükati lammutatud katlamaja praht. Ilma mulla pealevedamiseta pole nüüd võimalik maad kasutada. Ehituse ajal lõhuti betoonraketega kaev ja hiljem aeti see hoopis buldooseriga kinni!

E. Puustusmaa on pöördunud mitmel korral tööjuhataja V. Kuklase poole, kes on lubanud kõik korda teha, kuid ka ehituse vanemtööjuhataja P. Kamenik pole midagi teinud olukorra parandamiseks, mille eest neile avaldati vali noomitus.

☆

Laupäeval, 22. ja pühapäeval, 23. juunil toimus Viljandi jaanilaat. Imekombel kuulutati sellest ajalehtedes märkusega, et laada ajal on avatud Viljandi linna kauplused. Laadal olid väljakuulutatud välisööklad, lastekohvikud, jäätis, sashlõkk, kokteilid, õnneloosid, lastele suksusõit vanalinnas. Mõlemal päeval toimusid kontserdid või teatrietendused.

☆

Vändras tähistas oma 100. sünnipäeva Võrumaal Piuse jõe kaldal sündinud Paavel Tint. Vanemad siirdusid Venemaale, kuhu ta ka ise sõjakeerises jäi ja tuli tagasi pärast sõda, asudes Vändrasse. Ta armastavat veelgi võtta osa kodusest majapidamisest; mullu kõblanud põllul kartuleidki. Oma pika eluea saaduse ta arvab olevat pideva töötamise; selles ei tohtivat olla pause ka mitte pikalevenivaid puhkepäevi. Ka on tema elu möödunud alkoholi ja suitsuta.

☆

Kodumaal võideldakse kõigi muude asjade kõrval ka kiirustajatega. Käesoleva aasta esimesel poolel peeti kinni 7791 lubatust kiiremat sõitjat, eriti palju Pärnu rajoonis — 1016, järgnevad Tartu 909, Paide 864-ga. Kinnipidamised pole siiski kiirustamist vähendanud. 28. juunist 4. juulini koostati protokoll 394-le kiiruse ületajale. Tavaliselt ei pane autot kiiremini sõitma mitte vajutus gaasipedalile, vaid joobnud pea.

Käesoleva aasta esimesel poolel tabati 3175 meest- naist, kes arvasid, et rool ja joobnud pea sobivad kokku. Kõige rohkem oli joodikuist roolikeerajaid Tallinnas. Enamasti määratakse joobnud sõitjale maksimaalne karistus — load jäetakse kolmeks aastaks autoinspetsiooni hoiule. Sellele võib lisanduda ka rahatrahv, viimane määratakse ka ülemusele, kelle teadmisel või lohakusest sai võimalikuks, et joobnu istus ametiauto rooli taha. Neil, kelle load on hoiul autoinspektsioonis, on siiski tahtmine vahetevahel sõitma minna, et juhioskust ei unustaks; selliseid peeti juunis-juulis kinni 148.

Ühiskondlikud inspektorid käivad kontrollsõitudel tavaliselt „Moskovitsh 2715-ga". Üksi minna ei või, sõidetakse kahekesi. Kui teelt on vaja joodik ära viia, siis on probleeme kuhu ta panna. Seljataha nn. kunkusse inimest panna ei tohi. Seega on ettevõtmise kasutegur poolik.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 22. oktoobril 1985 — Tuesday, October 22, 1985

Richard Vesi sai elupäästja auhinna

Toronto eeslinna Etobicoke'i ajalehes „Etobicoke Life" (25. septembril) avaldatud artiklis „Etobicoke heroes honored for their deeds" (Etobicoke kangelasi austati nende tegude eest) räägitakse sealseist elanikest, kelle tegusid vääristati vahvuseauhinnaga. Nende hulka kuulus eestlane Richard Vesi, kuna ta oli 4. detsembril 1984 põlevast majast välja toonud 76-aastase naabri. Ta oli üks kuuest Ontario elanikust, kes said sellekohase diplomi. Royal Canadian Human Association katsub säilitada kanadalaste nimesid ja tegusid, kes on näidanud oma valmidust eneseohverdamisega teiste elusid päästa.

Richard Vesi on tuntud aktiivne seltskonnategelane ja laulab T. E. Meeskooris.

„Põhjala Tütarde" tüdrukud, emad ja isad on olnud möödunud talvest saadik virgalt ametis esemete valmistamisega, mis tulevad müügile 27. oktoobril korraldataval jõululaadal. Pildil Vanemate Kogu liikmed imetlemas kaunist lapitekki, mis tuleb müügile jõululaadal, vasakult Katrin Marley, Laine Metsalo, Elsa Lindre, lipkonna juht Margot Nortmaa, Helje Valter ja Reet Lambur.

Foto: Ilme Lillevars

Sündmuste kalender

☆ **Teisipäeval, 22.—28. okt. Metropolitan Toronto raamatukogu galeriis EKKT juubelinäitus.**

☆ **Laupäeval, 26. okt. kell 9.30—4.30 Toronto Ülikoolis „Balti rahvamuusika".**

☆ **Laupäeval, 26. okt., kell 7.30 õhtul T. E. Skaudisõprade Seltsi „Kotkajärve ball" Toronto Eesti Majas**

☆ **Laupäeval, 26. okt. kell 10—10 ja pühapäeval, 27. okt. kell 10—8 Eesti Majas Kai Kääridi kunstinäitus.**

☆ **Pühapäeval, 27. okt. kell 12—5 p.l. Eesti Maja keskmises saalis gaidlipkond „Põhjala tütred" jõululaat.**

☆ **Pühapäeval, 27. okt. kell 3 p.l. Eesti Maja suures saalis E. Invaliide Toetav Naisring Torontos moenäitus.**

☆ **Laupäeval, 2. nov. kell 5 p.l. Ryersoni Teatris Põhja-Ameerika Lauljate XI Meeskooripäevade ja Toronto Meeslauljate XXX aastapäeva juubelikontsert. Tantsuõhtu ja õhtusöök kell 7.30 õ. Eesti Majas.**

☆ **Pühapäeval, 3. nov. pärast hommikust jumalateenistust EELK Peetri Koguduse näitemüük.**

☆ **Pühapäeval, 3. nov. kell 3 p.l. Eesti Rahvusteatri esituses Veli Tali „Soovin tutvust" Castle Frank Keskkooli auditooriumis.**

☆ **Pühapäeval, 10. nov. kell 4 p.l. Tubina heliloomingu kontsert Walter Hall, Muusikafakulteedis.**

☆ **Pühapäeval, 17. nov. kell 1 p.l. Peetri kiriku saalis Cantate Domino „Muusikaline pärastlõuna".**

☆ **Laupäeval, 23. nov. kell 6.30 õ. Eesti Majas TE Ongitsejate ja Jahimeeste Klubi sügispidu.**

☆ **Pühapäeval, 24. nov. Eesti Majas „Meri ja rannad" — A. Mälgu 85-sünnipäeva tähistamine.**

☆ **Pühapäeval, 8. dets. kell 8 õ. Toronto Kuninglikus Konservatooriumis Armas Maiste klaverikontsert.**

Müüa

MEEME MÄLGI

VIIUL

tehtud 1936. a.

Tel.: (416) 537-1623

wintario

17. oktoobril peetud Wintario 17. oktoobril peetud Wintario loosimisel langes peavõit $200.000 piletile nr. D215511, $100.000 võitsid — A085827, B977705, D762354, $10.000 — 685516, 499502, $1000 — 51658, $100 — 7824, $50 segijärjekorras numbrid 284685, $10 — 061, tasuta piletiraamatu — 19 ja nädala müstilise preemiavõidu GM auto — 638504.

Maakondlik liikumine Torontos elujõuline

Johannes Vihma tagasi maakondliku Esinduskogu esimeheks

Maakondliku esinduskogu peakoosolek toimus 9. oktoobril Toronto Eesti Majas, millest osavõtt oli väga elav. Esindatud olid ühe või rohkem esindajaga kõik maakonnad peale ühe.

Koosoleku avas ja tervitas pärast pikka suvevaheaega esinduskogu esimees Johannes Vihma, soovides jõudu eelolevaks aastaks. Ta avaldas arvamist, et maakondade tegevus Torontos on inspireerinud ka teisi eesti ühiskondi järeletegemisele. Nii on teateid sellelaadilistest organiseerimistest Ühendriiges, Saksamaal ja Rootsis.

Kosoleku juhatajaks valiti Ervin Aleve ja protokollijaks Helmi Ründva. Tegevusaruande osas nimetati ühenduses ESTO'84-ga toimunud maakondade päeva ja möödunud kevadel Eesti Majas peetud killapidu.

Viimane tõi kokku 800-pealise publiku, täites meie ühiskodu ruumid põrandast laeni.

Peo puhastulu anti üle Eesti Maja Majandusaruanne ei olnud veel revideeritud revisjonikomisjoni poolt, mispärast selle kinnitamine lükati edasi järgmise koosoleku peale.

Järgmise aasta tegevuskava esitas esinduskogu esimees. Selle kohaselt oleks 1986. aastal kaks suuremat üritust ja mõlemad toimuksid Eesti Majas.

On loobutud killamängude korraldamisest vabas õhus. Põhjuseks öeldi olevat sobiva peokoha puudus, vanema generatsiooni tahe vältida pikemaid autosõite, eriti hilisõhtuil

ja ajaline lähedus teisele eesti ühiskonna vabaõhuüritusele.

On kavatsus korraldada maakondade pidu Eesti Maja kõigis saales 19. aprillil. Samuti on kavatsus elustada võidupüha traditsiooni jatkamist selle tähistamisega õigel päeval, 23. juunil, jaanipäeva eelõhtul. Järgmisel aastal langeb võidupüha esmaspäevasele päevale. Sellel õhtul oleks Eesti Majas pidulik kokkutulek, milleks maakondlik esinduskogu varus juba nüüd vajalikud ruumid.

Kuna esinduskogu on seni töötanud ajutise põhikirja alusel, siis oli peakoosoleku päevakorras seekord ettenähtud uue põhikirja vastuvõtmine. Põhikirja oli välja töötanud Endel Ainsaar, kes kauaaegse esinduskogu liikmena oli osanud ette näha maakondade tegevuse erinevusi teistest eesti organisatsioonidest, kohandades vastavalt koosolekule ettepandud põhikirja kavandit.

Kuna põhikiri loob sobivad eeldused iga organisatsiooni tegevuseks, kaasaarvatud maakondlik Esinduskogu, siis pühendati põhikirja kavandile suur osa koosoleku ajast.

Tehti mõningaid muudatusi ja lisati juurde põhikirja muutmise kord. Selle järele võeti põhikiri vastu ühel häälel.

Järgnesid valimised uue põhikirja alusel. Valimisele kuulus ainult esinduskogu esimees. Ainukese kandidaadina esitati senine esimees Johannes Vihma, kelle poolt hääletasid kõik koosolijad. Revisjonikomisjoni valiti Roman Marley, Valdek Ojasson ja Lembit Saar. Põhikirja kohaselt esimees nimetab esinduskogu liikmete hulgast neljaliikmelise juhatuse. Esinduskogu abiesimeesteks nimetati Salme Vesi ja Ervin Aleve, sekretäriks Arni Käärid ja laekuriks Kalju Leis.

Kuna maakondlik tegevus haarab mitmeid üritusi, mis vajavad erialalist tööjõudu,

siis iga sellise ürituse eel esimehel on õigus moodustada toimkondi punktülesannete täitmiseks

Koosolekul jäi mulje, et maakondlik liikumine Torontos on äärmiselt elujõuline. Teotahtelisi inimesi leidub ja ei põrgata tagasi ülesannete enda peale võtmisest.

E.A.

Pärandikonverents Torontos

Toronto Historical Board korraldab 25., 26. ja 27. oktoobril Heritage Weekend'i (Pärandi nädalalõpu) Torontos, kus kaasa tööta b 32 etnilise ühiskonna gruppi, nende hulgas ka eestlased. Näitused toimuvad Toronto raekoja hallis, konverents linnanõukogu ruumis.

Laupäeval, 26. okt. on päevapikkune Heritage Conference, kus tähelepanu on suunatud Toronto Historical Boardi tegevusele siinses ühiskonnas, tehakse jalutuskäik läbi Chinatown'i ja ajalooline jalutuskäik Toronto ajaloos. Konverents algab kell 9.30 homm. ja esimene osa kestab lõunani, alates sellele järel uuesti kl. 1.30 p.l. laudlaudkonnavestlusega „Why don't you?". Pärast laudkonnavestlust jagunevad osavõtjad väiksemasse gruppidesse arutlemaks tuleviku eesmärke.

Pühapäeval on raekoja juures mitmesuguseid esinemisi, puhkpilliorkester ja lasteteater, samuti veel jalutuskäik läbi ajaloolise Toronto. Osavõtt kõigist üritusist on tasuta. Reedel ja laupäeval on näitus avatud kell 9 homm. kuni 5 p.l., pühapäeval keskpäevast kella 5-ni.

Kolmas kanada pank raskustes

Mercantile Bank of Canada, suuruselt kaheksas Kanadas on ohus järgnema kahele juba kokkuvarisenud pangale. Panga saatus tuli arutusele möödunud nädalalõpul mitmes instantsis. Panga saatusele sai ohtlikuks, et hoiuste omanikud hakkasid pärast kahe Alberta panga kokkuvarisemist võtma oma hoiuseid välja.

ÕNNITLEME

Liisa ja Harri Traagel'it

poja Eero Johannese

sündimise puhul

Hannes
Hellar
Jouko
Piilu
Tom
Villu

LINNAVALITSUSE VALIMISED
TEISIPÄEVAL,
12. NOVEMBRIL 1985

Marks the Spot

KAS SINU NIMI ON VALIMISLEHEL?

Sul on õigus Toronto linnas valida, kui oled Kanada kodanik või Briti alam, oled 18-aastane või üle 12. novembril ja oled

* elanud Toronto linnas ajavahemikul 3. septembrist 23. oktoobrini 1985 või
* Sina ja Su abikaasa ei ela siin, aga olete üürilised või maaomanikud Toronto linnas.

Kontrolli lähemas raamatukogus, koolis, tuletõrjehoones või postkontoris, kas Su nimi on valimislehel või helista

947—7800

Kui Su nimi on ära jäänud või ebaõigesti nimestikku kantud Sa võid nõuda lisandusi või muudatusi, külastades ühte järgnevat Revising Office:

SÜDALINNAS
Raekojas — 8.30 homm. kuni 8.30 õhtul tööpäevadel ainult

IDAS
1904 Queen Street East (Tuletõrjehoones 17)
2.30—8.30 p.l. tööpäevadel ainult

PÕHJAS
16 Montgomery Avenue (Tuletõrjehoone 28)
2.30—8.30 p.l. tööpäevadel ainult

LÄÄNES
1285 Dufferin Street (Tuletõrjehoone 14)
2.30—8.30 p.l. tööpäevadel ainult

Viimane päev paranduste tegemiseks on kolmapäeval, 23. oktoobril

Roy V. Henderson
City Clerk and
Returning Officer — CITY OF TORONTO

EESTI POSTMARGID

TÜKIKE EESTI VABARIIKI JÕULUKS

Noorte ergutuseks, vanemaile mälestuseks.
Ilus valik EESTI MARKE KINGITUSÜMBRIKUS.
25 ERISUGUST $7.—, 35 ERISUGUST $15.—

Samuti soovikorral hinnakiri seeriatest

Tshekid palun saata: BURBANK ASSOCIATES
196 BURBANK CR. WILLOWDALE, ONT M2K 1P6

Ontario ajaloolise rahvakunsti näitus

Ontario Science Centre'is (Communication and Life Galleries in the Valley Building) avati Ontario Heritage Foundation poolt koostatud ja üles seatud näitus „Folk Treasures of Historic Ontario". Selles on üle paarisaja Ontarios elanud etnilisse rahvusgruppi kuulunud elanike käsitöid ja perekonnapärandusi kuni 200 aastat vanad.

Ontario mitmekultuuriminister dr. Lily Munro ütles selgituseks, et rahvakunst on igaühele ja näitusega ongi tahetud hinnata nende rahvakunstnike töid, kelle loovas ettekujutuses on tavaliste naiste ja meeste poolt loodud tarbeasju, kaunistusesemeid kuni kujutavkunstini. Nende vanade säilinud esemete kaudu ilmnevat ajalugu ja saavat uue respekti see elustiil, mis nüüdseks on kadunud.

Näitusel välja pandud esemed, mis osalt on pärit erakogudest, väljendavad üksikute käsitöökunstnike loomingut, kes kujundasid need oma aja moe ja tavade kohaselt, milles ilmneb ka etnokultuuriline ühiskonnapale, mis Ontariole on juba aastasadu omane.

See on rikas ja variatsioonide rikas kunstipärane pärand, mida nüüd võidakse nautida ja hinnata, kuid see andvat arusaamise ka selliste esemete väärtusist, mil on ajalooline tähendus ja mida just kogub Ontario Heritage Foundation, mis on Ontario kultuuriministeeriumi agentuur suunaasetusega lokaalsele ajaloole.

Näitus kestab 23. nov. ja läheb sis ringreisile provintsi keskusisse, lõpetades näitusega Thunder Bays tuleval kevadel.